

Debreceni Egyetem

Informatikai Kar

Informatika a középiskolában

A közgazdaságtan oktatásának informatikai
támogatottsága

Témavezető:
Dr. Dömösi Pál
egyetemi tanár

Készítették:
Miskolczi Anett és Oláh Ferenc

Debrecen
2009.

Tartalomjegyzék:

1. Bevezetés	3.
1.1. Miért ez a téma?	3.
1.2 A közgazdaságtanról röviden	4.
2. A kiválasztott iskola bemutatása	5.
2.1. Elhelyezkedése és története	6.
2.2 Az iskola helyzete az elmúlt időszakokban és a jelenlegi célkitűzések	6.
2.3 A nevelőtestület	9.
3. A közgazdászképzés	10.
3.1 A múlt és a jelen	10.
3.2 A 9. évfolyam	13.
3.3 A 10. évfolyam	15.
3.4 A 11. évfolyam	17.
3.5 A 12. évfolyam	26.
4. Informatika a Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola életében	35.
4.1 Az informatika kialakulása az iskola életében	35.
4.2 A közgazdaságtan oktatását támogató informatikai rendszerek	39.
4.2.1 A Kontír 2000	40.
4.2.2 A Classmate PC	44.
5. Végző	49.
Irodalomjegyzék	51.

1. Bevezetés

1.1 Miért ez a téma?

Szakedolgozatunk témája az informatika használata a középiskolában, egészen pontosan az, hogy hogyan oktatták és most hogyan oktatják a számítástechnikát, valamint e tárgy hogyan segít(het)i napjainkban más tantárgyak (mint például a közgazdaságtan, amivel mi is foglalkozni fogunk) elsajátíttatását, tanítását eme oktatási intézményben. Alcímünk ebből adódóan a közgazdaságtan informatikai támogatottsága a mai középiskolai tanulmányok során. Választásunk azért esett az informatikára és a közgazdaságtanra, mert egyrészt a mai világban e két tárgy nélkülözhetetlen, tehát aktuális témák, másrészt pedig lefedi egyetemi tanulmányaink két fő témakörét és e szak fő ágait, tantárgyait összesíti a két úgymond gyűjtőnév. Hiszen e két ágazatot több tárgyra bontva, mondhatni tudásunkat kibővítve sajátíthatjuk el egyetemi éveink alatt.

A közgazdaságtan nagyon fontos tudományág, és az informatika is az elmúlt 50 évben nélkülözhetetlenné vált a világgazdaság egyensúlyának fenntartásában és a mindennapi élet során. Az informatika rohamos fejlődése napjainkra odáig jutott, hogy szinte minden ágazatban hatalmas tereket hódított meg, helyenként kiszorítva ezzel az emberi munkaerőt. A közgazdaságtan pedig az ember életében folytonosan részt vesz, akár az árakra, a fizetésekre, vagy a háztartásokra gondolunk, akár a politikára, a választásokra, a gazdaságra, vagy a munkanélküliségre és még folytathatnám a sort. Azt mondhatom összefoglalóan, hogy e két tudományág éltünk két meghatározó része, befolyásolják mindennapjainkat és beleszólnak sorsunk alakulásába is. Az utóbbi pár évtizedben az informatika nélkülözhetetlen része lett a közgazdaságtan megfelelő és gördülékeny működéséhez. A világháló megjelenése és a világméretű informatikai rendszerek, hálózatok kiépülése egyszerűbbé tette a pénzügyi, gazdasági műveletek véghezvitelét. Ennek hátránya, hogy az informatikai rendszerek összeomlása magában hordozza egy globális méretű gazdasági válság kialakulásának lehetőségét. Egy közgazdasági válság az informatikai fejlődés visszaesését eredményezné (finanszírozási probléma, keresletcsökkenés), ami kihatna az összes érintett ágazatra és ezzel egy olyan lavinát indítana el, amely következtében a mérleg másik oldalára billenne az emberiség. Túlkínálat keletkezne a fizetőképes kereslet csökkenése okán, ami magában hordozná munkahelyek megszűnését, a munkanélküliség pedig mind a háztartásoknak mind pedig az államnak pénzügyi nehézségeket okozna, az emberek életszínvonala csökkenne,

megélhetésük romlana. Mindezekből látszik, hogy ez a két tudományág a köztük kialakult szoros kapcsolatoknak köszönhetően elválaszthatatlan egymástól. Egyiknek a működése kihat a másikra, mind pozitív mind negatív irányban. A közelmúlt eseményei megmutatták, hogy világunk gazdasága elég ingatag lábakon áll és a nem megfelelő irányítás és helyzetekre való nem megfelelő reagálás világméretű gazdasági nehézségeket okozhat, ami az összes iparágban megmutatja negatív hatását. Világos, hogy felkészült és a helyzeteket jól kezelő szakemberekre van szüksége a világ közgazdaságának, akik megoldást tudnak biztosítani a gazdasági recessziók orvosolására. Az ehhez megfelelő tudás elsajátításához elengedhetetlen a szakképzett és jól felszerelt oktatási háttér biztosítása, ahol a tanulók versenyképes képzettséget, képesítést kapnak a közgazdaságtan elméleti és gyakorlati részeinek tudássá formálásához, tudatos használatához. Az oktatás egyik kulcs fontosságú része a szóban forgó tantárgy középiskolákban való megismertetése, hogy az esetleges egyetemi tanulmányok folytatásakor elegendő tudássalappal rendelkezzenek, megkönnyítve ezzel az új ismeretek befogadását. Ez feltétlenül szükségessé teszi az adott iskola megfelelő szakmai felkészültségét és az oktatáshoz nélkülözhetetlen felszerelések biztosítását egy új közgazdász generáció elindításához.

1.2 A közgazdaságtanról röviden

„A közgazdaságtan gyökerei több száz évre nyúlnak vissza. A gazdasági szemlélet a modern ember általános műveltségének a része, fontos közismereti tananyag a fejlett világban. A tömegkommunikációs eszközök folyamatosan tájékoztatnak bennünket a legfontosabb hazai és nemzetközi gazdasági eseményekről, és percek alatt világgá röpítik a legfeltűnőbb gazdasági híreket. Emiatt emberek százezrei hiszik, hogy megalapozott véleményük van a gazdasági események változásainak kérdésében. P. Heyne véleménye szerint minden igazán fontos dolgot maguktól kitalálnak az emberek, ha hajlandóak rajta alaposan elgondolkodni. Mindezek ellenére a közgazdaságtan nagyon komoly elméleti alaptudomány, amely nélkül kilátástalanul tapogatóznánk a gazdasági dilemmák, az egymásnak ellentmondó gazdasági javaslatok között.

A közgazdaságtan két alapvető része a mikro-, és makroökonómia. Az előbbi a gazdaság elemi alkotórészeit, az egyes piaci szereplők viselkedését és a piaci formák tulajdonságait elemzi. Sajátossága, hogy mindennapi tapasztalatok és példák segítségével mutatja be a gazdasági eseményeket, folyamatokat és a bennük rejlő összefüggéseket.

A mikroökonómia nem az egyetlen, de a leginkább elfogadott elmélet, amely magyarázatot ad a napi események mélyebb megismeréséhez. Ezen elmélet nagy előnye, hogy szinte minden megállapítása összevethető a modern ember mindennapi életanyagával és óriási szerepe van a tudatformálásban, hogy az ifjú közgazdász generáció helyesen és gyorsan reagáljon a mindig alakulófélben lévő gazdaság kihívásaira.

A makroökonómia a gazdaság egészét jellemző főbb mozgási folyamatokat értékeli. Ezek közé tartozik az infláció, foglalkoztatásnövekedés, pénzpolitika. A makroökonómia életünk minden területén jelen van: az üzletemberek a fogyasztói piac alakulását figyelik, az alkalmazottak az áremelkedéstől tartanak, a munkanélküliek abban reménykednek, hogy gazdasági fellendülésnek köszönhetően új munkahelyek jönnek létre. Ezek tudatában nem meglepő, hogy a makroökonómiai kérdések központi szerepet játszanak a gazdaságpolitikai vitákban. A gazdasági események politikai hatásai a választások alatt érezhetőek leginkább. A jelöltek közötti vitában a gazdaságpolitika a fő téma. A makroökonómia kutatóit úgynevezett makroközgazdászoknak nevezzük, céljuk a gazdaság egészének működésének megismerése. A gazdaság megismeréséhez modelleket használnak: adatokat gyűjtenek különböző időszakokra és országokra vonatkozóan a jövedelemről, az árakról, a munkanélküliségről és sok más változóról, majd az adataik megmagyarázására általános elméleteket állítanak fel. Ezeken felül a makroökonómia tanulmányozásának célja a gazdaságpolitika fejlesztése is. Az állam monetáris és fiskális politikai eszközei segítségével hatékonyan képes befolyásolni a gazdaságot. A makroökonómia segítséget nyújt a gazdaságpolitikai alternatívák értékelésében. A makroközgazdászok feladata, hogy milyen a gazdasági élet és elgondolkozzanak afelől, milyen is lehetne.”^[1]

2. A kiválasztott iskola bemutatása

Szakdolgozatunk megírásához a Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskolát választottuk ki. Ennek oka, hogy a megye, ha nem az ország, legjobb és legszínvonalasabb közgazdasági középiskolája, amely bemutatásával talán a legjobban szemléltethető eme kapcsolat és a fentebb sorolt követelményeknek is megfelelő választott iskolánk.

^[1] Közgazdaságtan I.- Mikroökonómia (2002),
3. oldal

2.1 Elhelyezkedése és története

Az iskola Debrecen város közepén, úgy is mondhatnánk szívében, a Nagytemplom közelében található. Ez az intézmény számára egy jelkép, amely kifejezi viszonyát a város múltjával és jelenével.^[1]

Alapítási éve 1857. volt. Az alapítók között híres tudósok, az 1848-as szabadságharc hősei voltak, akik létrehozták Debrecenben a Református Kollégium utáni első középiskolát.^[2] Az országban elsőként itt jött létre magyar nyelvű szakképző intézmény. Több mint száz éven keresztül az iskolát a Debreceni Kereskedő Társulat működtette, egészen az 1948-as államosításig. Az addig eltelt években a társadalmi és gazdasági igényekhez igazodva alakultak az oktatás célok és módszerek. Így történhetett, hogy a kezdeti vasárnapi iskolából reálkereskedelmi, majd kereskedelmi középiskola, 1886-tól pedig Kereskedelmi Akadémia lett.^[3] A XX. század elején ebben az intézményben indult elsőként az országban a polgári fiú iskola, majd később a női felsőkereskedelmi oktatás is. Az iskola fennállásának 100. évfordulóját 1957. december 14-én ünnepelte. A jeles alkalom tiszteletére felvette a nagy erdélyi fejedelem, Bethlen Gábor nevét. Ezen művelt uralkodó előremutató gazdasági, kulturális és politikai törekvései ma is példaértékűek^[4]. 25 évvel ezelőtt a közgazdász képzés postaforgalmi tagozattal bővült, ami egészen 1968-ig technikumként volt jelen, majd szakközépiskola formájában folytatta tovább napjainkig. 1997-ben a korábban több évtizedig önállóan működő felnőttképzés újra beleolvadt a Bethlen Szakközépiskolába. Ettől kezdve a közös szakképzés már az új törvények alapján működik. 1997 tavaszán ünnepelte az iskola fennállásának 140. évfordulóját, amelyet egy egyhetes rendezvénysorozattal ünnepetek meg. 1998 szeptemberétől a Móricz Zsigmond Tagintézmény is a Bethlen Szakközépiskola része lett.^[5] 2007-ben az iskola megalapításának 150. évfordulóját ünnepelte.

2.2 Az iskola helyzete az elmúlt időszakokban és a jelenlegi célkitűzések

Az elmúlt majdnem 15 évben az iskola oktatási rendszere a hatályos önkormányzati és oktatási törvényeknek köszönhetően jelentősen átalakult, az átállás alatti időszakok jelentős kihívás elé állították az tanintézmény vezetőségét. Az 1997-2002 közé eső tanítási ciklus kezdetén minden dolog gördülékenynek látszott. Az iskola működését meghatározó jogszabályi keretek adottak voltak.^[1] Az önkormányzati, a közalkalmazotti, az oktatási és a szakképzési törvényeknek megfelelően valamint a regionális koncepciók és a szülői elvárások

^[1] Jubileumi évkönyv (2002), Bevezetés

^{[2][3][4][5]} <http://www.bethlen-debr.sulinet.hu/>

alapján ^[2] tűzték ki az oktatási, nevelési feladatokat. Olyan négyéves szakképzési formák indultak el, amelyek akkor népszerűek voltak és megvolt a hozzájuk szükséges szakmai és tárgyi feltételek: a hagyományos számviteli, gazdálkodási ágazat mellett vonzónak tűnt a menedzsertitkári, a programozó-képesített könyvelői és a külkereskedelmi vállalkozói ágazat. Ennek érdekében ezen ágazatok programjait megvásárolta és átvette az iskolai vezetés. A feltételek javítása érdekében sikeres pályázatot nyújtottak be a Phare programra (a világbanki modellhez kapcsolta az intézményt). A 30 millió forint értékű fejlesztés mellett jól kiegészítette a képzési struktúrát.

A kezdeti sikerek után egy nehezebb időszak köszöntött be a Bethlen életébe. Az 1990-es év végén az önkormányzati törvény kivételével lényegében minden jogszabály megváltozott. Ezek közül az oktatási törvény érintette legjobban az iskolát (ez a törvény azóta többször is módosult). Újra kellett gondolni az elkövetkezendő évek stratégiáit, célkitűzéseit. A négy éves szakképző osztályok indítását be kellett szüntetni (természetesen a megkezdett osztályokat befejezték), helyette szakmacsoport alapozással egybekötött, az érettségi vizsgára alapuló, gimnázium jellegű közoktatást végző intézménnyé ^[3] alakult át a Bethlen. Létre kellett hozni az új törvényekkel összhangban lévő pedagógiai programot, ami rendkívüli erőfeszítést igényelt. Az új formára való áttérés tervezésében és megvalósításában szerencsés körülmény volt a Phare-programból származó nagy mennyiségű és jelentőségű tapasztalatszerzés. Ezek felhasználása rendkívül megkönnyítette a lehetséges bukkánók elkerülését és az átállás viszonylag zökkenőmentessé tételét.

1998-ra tehető az intézmény összevonása a Móricz Zsigmond Szakközépiskola és Szakiskolával. Ez az esemény teljesen felborította az eddigi tervezőmunka eredményét és előről kellett kezdeni figyelembe véve az eltérő intézményegységek összehangolását. Az új intézményi struktúra kialakítása a pedagógiai programon kívül más területekre is hatással volt. Újra kellett szervezni az összes szabályzatot a Szervezeti és Működési Szabályzattól kezdve a tanév egyesített esemény-naptáráig. Ez a struktúraváltás, a tantestületek összeolvadása csak több év alatt valósult meg teljesen.

A következő ciklus 2002-ben kezdődött. A város oktatási rendszerében az iskola feladata a középfokú közoktatás és szakképzés lett. A hagyományokból adódóan ez a feladat magától értetődő, de a feltételek nem ilyen egyértelműek. A jelenlegi alapító okirat szerint az intézmény típusa összetett, szakközépiskola és szakiskola (ennek hatására kellett

^{[1][2]} Jubileumi évkönyv (2002), 2. oldal

^[3] Jubileumi évkönyv (2002), 3. oldal

megváltoztatni az intézménynevet). A szakiskola rész nem nagy arányt képvisel, de mégis speciális feladatok elvégzését jelenti (különösen a szakképzés két évfolyamra emelés ^[1]). A többi intézményegységhez (közoktatás, szakképzés, felnőttoktatás) több mint 1100 tanuló tartozik. Egy ilyen óriási intézményt megfelelően szervezni, fenntartani és ellenőrizni embert próbáló feladat. A gazdasági feltételek nem igazán könnyebbültek az intézmények egységes gazdasági rendszerbe történő szervezésével. Mindezek ellenére a fenntartói ellenőrzések minden pénzügyi időszak folyamatát lényegében rendben talált, s csak kisebb hiányosságok kijavítását kezdeményezte. A fenntartó jelenleg egy szakmai szempontsor kifejlesztésén dolgozik, ^[2] amely révén az iskola szakmai munkája pontosabban megítélhető lenne. Az objektív adatokon alapuló értékelések a város előkelő tanulmányi intézményei közé helyezi az iskolát és a belső értékelések, értekezletek is az elmúlt időszakban elvégzett eredményes munkát erősítik meg.

A ciklus egyik speciális célja volt a számítástechnika stratégiai szerepének növelése. Az informatika óraszám megemelésének kiharcolásával igyekeztek biztosítani az ECDL képzés és vizsga feltételeit. Az erőfeszítések sikerrel jártak, a szükséges kötelezettségek vállalásával és az infrastruktúra biztosításával az iskola megkapta a vizsgáztatáshoz szükséges jogosultságokat.

A nevelőtestület által elfogadott, a szülői és tanulói szervezetek által támogatott Pedagógiai Program meghatározott célokat fogalmazott meg az iskola jövőjével kapcsolatosan. Az intézmény küldetésének tekinti, hogy a tanulóknak a törvény által megszabott kereten belüli minél magasabb színvonalú általános műveltségi és gazdasági alapot nyújtson. A neveléssel olyan értékrend kialakítása a cél, mely szükséges az érvényesüléshez, megfelel a társadalmi igényeknek és hagyományaiknak. A megvalósítani kívánt jövőkép lényege a fentebb felsorolt tulajdonságok nyilvánvalóvá tétele a környezet számára, jelezve ezzel az oktatás színvonalának elit jellegét. Egyéb fontos célok közé tartoznak a számítástechnika szerepének növelése, a meglévő kapcsolatok ápolása és újabbak kialakítása (külkapcsolatok is) és végül az iskolai demokratizmus erősítése. Ezen jövőbeli feladatok megoldása nem tűnik egyszerű dolognak, de az iskolai vezetés optimistán tekint az elkövetkező időbe.

^{[1][2]} Jubileumi évkönyv (2007), 10. oldal

2.3 A nevelőtestület

A testület munkáját alapvetően meghatározta ^[1], hogy egymástól távol eső épületekben, két műszakban kellett tanítani. Mindez igazán megnehezítette a tervezést és a kivitelezést. Kialakultak a párhuzamos rendezvények, amelyek fokozatos erőfeszítéseket igényeltek. Csak a legfontosabb eseményeket tartották meg egy helyen. A nehézségek ellenére a testület megfelelően dolgozott, amelyet a fenntartó ellenőrzése is alátámasztott.

A hatályos közoktatási törvény szerint az iskolában csak egyetemi végzettséggel rendelkező oktató taníthat ^[2]. Ez a kitétel teljesül, mivel 82 alkalmazott tanár közül mindössze 7-nek van főiskolai végzettsége. A főiskolai végzettségűek gyors-gépíró szakon végeztek, amit nem oktatnak egyetemi szinten, így nem mond ellent a törvénynek. A pedagógus továbbképző program lehetőséget teremt az egyetemi végzettség megszerzéséhez. Mindez az iskolavezetés támogatást élvez, aminek következtében mára már minden hatodik tanár szakvizsgával rendelkezik. Az intézmények közötti vándorlás megszüntetésével járó óraszámcsökkentést nehéz volt létszámgazdálkodással követni, mert együtt járt az előre nem látható központilag elrendelt óraszámcsökkentéssel, valamint a közismereti-szakmai órák közötti arányeltolódással. Szakszerű feladatátcsoportosítással, átgondolt nyugdíjazással sikerült elérni, hogy mindenre megoldás szülessen és csak egy tanárnak kellett végkielégítéssel távoznia. A csökkenő tendencia viszont folytatódik. A fenntartó elhatározása alapján a tagintézményekben és a felnőttképzésben osztályszám csökkenés várható.

A nevelőtestület a fennálló nehézségek (széttagoltság, differenciáltság) mellett lényegében sikeresen elvégezte a rábízott feladatokat. Mindezek mellett minden tanévvégi ellenőrzés feltárja az adminisztrációs problémákat, a pontos órakezdés és -végzés hiányát, végül az ügyeleti problémákat. Ezek kijavítása nagy feladat lesz az elkövetkező ciklusokban.

^[1] Jubileumi évkönyv (2007), 29. oldal

^[2] Jubileumi évkönyv (2007), 30. oldal

3. A közgazdászképzés

3.1 Múlt és jelen

Elérkeztünk a szakdolgozat egyik legfontosabb témájához és az iskola elsődleges oktatási profiljához, ami nem más, mint a jövő közgazdászainak felkészítése. Az elmúlt 150 év alatt a kor követelményeinek megfelelően folyt e tudományág oktatása. Az új közgazdaságtani összefüggések felfedezése, majd a később megjelenő oktatási törvények módosítása arra „kényszerítette” az iskola testületét, hogy az új ismereteknek és jogszabályoknak megfelelően folyamatosan átalakítsák az oktatási anyag tematikáját.

A közelmúlt sem tért el ettől a hagyománytól. Az 1997 utáni időszakban a szakmai képzés jelentős változáson esett keresztül. Az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) átalakulásának hatására szakmák tűntek el és újak jöttek létre. 1998 óta az oktatási intézményeknek csak az OKJ-ben szereplő szakmákban indíthatnak képzéseket, ezek ismereteit taníthatják a diákoknak. Mindezek mellett megváltozott a képzés szerkezete is. A szakmai képzés az érettségi utáni időre tolódott át. A középiskolai évfolyamokon csak szakmai orientációs és szakmai előkészítő tárgyakat lehet tanítani, a tényleges szakmai képzés a 13. és 14. évfolyamokon folyt.

A változások az iskolára nézve azzal jártak, hogy több hagyományos szak eltűnt az épület falai közül, helyettük új szakmák újszerű oktatását kellett elkezdeni. Az intézmény gazdasági-szolgáltatási, valamint a műszaki szakterületeken belül indíthatott képzéseket. Előbbi szakterületen belül két részre osztották a tanulók oktatását: közgazdasági és ügyviteli szakmacsoportokba. A műszaki szakterületnél megmaradt a postai forgalomellátók tanítása.

Közgazdasági szakmacsoportban négy osztály indult. A képzés mindegyik osztályban megegyezett a közismereti és szakmai tárgyakból, eltérés csak a nyelvi oktatásban jelentkezett: angol, német vagy francia nyelvet lehetett választani. Egy osztályban az informatika emelt szintű óraszámú oktatása volt lehetséges. Az első négy évfolyamon a szakmai orientációs és szakmai előkészítő tárgyak is azonosak voltak minden osztályban. A 9. és 10. évfolyam alatt mindenki tanult gépirást és gazdasági alapismereteket. Szakmai előkészítő tárgyak alatt a 11. és 12. évfolyam tanulói üzleti gazdaságtant és elméleti gazdaságtant tanultak. Az üzleti gazdaságtan egy vállalkozás sikeres működéséhez szükséges

tudnivalókkal ismertette meg a diákokat. A tárgy keretén belül statisztika, számvitel, marketing és vállalkozási ismeretek tartoztak. Az elméleti gazdaságtan azokat az elméleti ismereteket tartalmazta, amelyek elengedhetetlenül szükségesek, hogy tájékozódni tudjunk a piaci viszonyok között. Ebből a tantárgyból a közgazdász tanulóknak kötelező volt érettségi vizsgát tenni.

Az előbb említett tárgyakból megtanultakat a diákok tanirodai foglalkozások keretében alkalmazhatták is. A 11. és 12. évfolyam mindegyik diákja részt vett ilyen foglalkozásokon. Minden tanulói csoport egy vállalkozás működését szimulálta, és ekkor derült ki, hogy mennyire sajátították el az elméleti ismereteket ^[1].

A tanirodán kívül másfajta gyakorlatban is lehetséges volt a vállalkozási ismeretek kipróbálása. A 10. osztályosok a Young Enterprise nevű programban egy működő vállalkozást alapíthatnak. Tanári segítséggel valamilyen termék előállítására vagy szolgáltatás nyújtására vállalkozhatnak. A vállalkozás indításához szükséges tőkét értékpapírok kibocsátásával gyűjtötték össze. A működéshez szükséges költségeket a bevételekből kellett fedezni. Egy vállalkozás egy évig működött, általában 4-5 darab indult belőle évente.

Az említett négy évfolyamon folyó képzés célja az volt, hogy minél több végzős diák kerüljön be az egyetemekre és a főiskolákra az érettségi után. Akiknek ez nem sikerült, azok maradhattak az iskolában a 13. és 14. szakképző évfolyamokon. A közgazdaságtan szakképzésen az alábbi szakképzések indultak: gazdasági és statisztikai ügyintéző, európai üzleti asszisztens, gazdasági informatikus, külkereskedelmi ügyintéző, pénzügyi-számviteli ügyintéző, számítástechnikai programozó és vállalkozási ügyintéző.

A megváltozott képzési rendszerre, új tárgyak tanítására nem volt egyszerű átállni. A tanároknak sok munkába került az új ismeretanyagok elsajátítása, hogy az eddigi megszokott színvonalon tudják folytatni az oktatást. 2002-ben 15 fő oktatta a közgazdaságtant. A közgazdász tanárok nagy része már régóta tanítottak az iskolában, de néhány új arc is feltűnt közöttük.

A 2002-ben kezdődő periódusban az oktatás szerkezete megmaradt a korábbiaknál, vagyis az érettségire való felkészítés és az arra épülő szakmai képzés. Újdonságot jelentett a 2004-ben induló kéttannyelvű (magyar-angol) osztály, ahol a szakmai felkészítő tárgyak oktatása

^[1] Jubileumi évkönyv (2002), 26. oldal

idegen nyelven folyik. Erre az időszakra (2005) esett a kétszintű érettségi bevezetése. Az újjáalakuló érettségi rendszernek köszönhetően megnövekedett az érettségit szerző diákok száma, ezáltal javultak a továbbtanulási, elhelyezkedési lehetőségei és végül megszűntek az egyetemi felvételek. Az érettségi követelmények megváltozásával az iskolai oktatásban a lexikális tudás fokozatosan háttérbe szorult a képességfejlesztéssel szemben. A kompetenciaalapú oktatás hódított teret magának, melynek filozófiája, hogy az elméleti ismeretek csak akkor érnek valamit, ha azokat gyakorlatban is alkalmazni tudják a diákok. ^[1] A tanórákon megszerzett ismereteket a korábban megemlített tanirodákban alkalmazhatják gyakorlatban a diákok, valamint a diákvállalatok létrehozásának lehetősége is megmaradt. Az iskola stratégiai célja továbbra is a továbbtanulás arányának növelése, de akiknek ez nem sikerül, a szakképző tanfolyamok egyikén folytathatják tanulmányaikat. A közgazdaságtant oktató tanárok létszáma ez előző periódushoz képest nem változott, megmaradt a 15 fős állomány.

Szakképzések területén jelentős változások történtek az elmúlt időszakhoz képest. A korábban említett viszonylag bő kínálat rendkívül megcsappant az OKJ módosításoknak köszönhetően. Két konkrét szakképzési forma indult ebben a ciklusban. Az egyik az újonnan alakult ügyfélszolgálati asszisztens-képzés. Indítása vonzónak tűnt, mivel a fővároson kívül kevés szakközépiskolában jelent meg. Modern szakképzettséget adott, de a munkaerő akkori helyzete kétségessé tette a valós igényét. A valódi probléma a képzés finanszírozásának megoldása volt. A kezdeti 10 millió értékű felszerelés beszerzésére még megoldás született, de a havonta fizetendő 200 ezer forint nagyságú kommunikációs szolgáltatás finanszírozása megállásra kényszerítette a képzés további jövőjét az intézményben. A másik képzési forma viszont sikeres volt. 2005-ben a Debreceni Egyetem Közgazdasági Karával kötött megállapodásnak köszönhetően megnyílt az út az akkreditált felsőfokú szakképzés indításáról. A pénzügyi és szakmai tervek elkészítése után 2005 szeptemberében elindult az első ilyen típusú képzési forma.

Jelentős esemény volt az intézmény életében, hogy megkapta az EBCL vizsgaközpont kialakításához szükséges jogokat. Az EBCL nemzetközi kezdeményezés, az egységes üzleti-gazdasági ismeretek elterjesztése Európában. A program célja a nemzetközileg egységes szabvány szerinti tudásanyag elsajátítása, függetlenül attól, hogy a hallgató a vizsgát melyik európai országban tette le.^[2] Az Egységes Európai Gazdasági Oklevél tulajdonosa a gazdasági

^{[1][2]}Jubileumi évkönyv (2007), 45. oldal

életben szükséges ismeretekkel rendelkeznek, képesek a gazdasági fogalmak és összefüggések megértésére. ^[1]

Jelenleg a jövő közgazdászainak képzési rendszere szerkezetileg megegyezik a korábban elmondott 9. és 10., valamint a 11.-12. bontás szerint. Az érettségi utáni szakmai képzés is megtalálható az intézményben. A jelenlegi tanévben öt osztályt indítottak a közgazdasági szakmacsoporton belül:

- Közgazdaság szakmacsoport 5 évfolyamos magyar-angol két tanítási nyelvű oktatás
- Közgazdaság szakmacsoport, angol idegen nyelv
- Közgazdaság szakmacsoport, német idegen nyelv
- Közgazdaság szakmacsoport, emelt óraszámú matematika oktatás, angol idegen nyelv
- Közgazdasági szakmacsoport emelt óraszámú angol oktatás

Az érettségire alapuló választható szakképzésekből már csak egy maradt meg, ami nem más, mint a pénzügyi-számviteli ügyintéző. A korábban leírtaktól eltérően két év helyett, már csak egy éves szakmai képzés zajlik az intézményben.

3.2 A 9. évfolyam

A 9. évfolyamban a gazdasági környezet néven futó tantárgy igyekszik megszerettetni a tanulókkal a közgazdaságtan szépségeit. Ez egy úgynevezett alapozás kezdete, hogy majd az ezen keresztül megszerzett tudáshoz később bővebb és szélesebb ismereteket lehessen kapcsolni. A tárgy oktatásához egyetlen tankönyvet használnak az oktatók és a diákok, amelynek címe: Gazdasági és jogi környezetünk I. (Műszaki Kiadó). A könyv felépítése megfelel a tantervi követelményeknek és biztosítja a közgazdaság szakmacsoporthoz szükséges alapozó ismeretek megvalósítását. A 9. osztályosok tananyaga három nagy fejezetre osztható fel:

1. A gazdálkodás alapfogalmai
2. A gazdálkodás szervezeti keretei
3. Háztartások gazdálkodása

Minden fejezet (alfejezet is) végén kérdések, igaz-hamis és gyakorlati feladatok segítik elő a tananyag megjegyzését és alkalmazását. A tárgy oktatása 36 héten keresztül heti két órában történik. Minden órán néhány „szerencsés” tanuló szóbeli feleletben bizonyíthatja az adott napra történő felkészültségét. Írásbeli számonkérés a három fő fejezet végén témazáró dolgozat képében jelentkezik és a tanév végét egy, az egész tananyagot átölelő év végi dolgozat zárja. A tárgy tematikáját az alábbi módon írhatjuk le:

A tanítási		Tanítási óra anyaga
fejezet	óra	
sorszám		
	1	Követelmények ismertetése
I.		A gazdálkodás alapfogalmai
	2-4	A szükségletek fogalma, csoportosítása
	5-7	A szükségletek kielégítését szolgáló javak és csoportosításuk
	8-10	A gazdasági körfolyamat, termelés, termelési tényezők, gazdaságosság fogalma
	11-13	Munkamegosztás, elosztás, csere
	14-16	Fogyasztás
	17-19	A gazdaság szereplői, a gazdasági körforgás,
	20-22	Infrastruktúra, gazdasági rendszerek
	23-25	A piacgazdaság kialakulása, a piac fogalma és fajtái
	26-28	A kereslet kialakulása, csoportosítása
	29-31	A keresletet befolyásoló tényezők
	32-34	A kínálat, minőségvédelem
	35-37	Az ár
	38	Összefoglalás
	39	Témazáró dolgozat az I. fejezetből
II.		A gazdálkodás szervezeti keretei
	40-42	Az állam gazdasági szerepe, feladatai, adók
	43-44	Az államháztartás rendszere, központi költségvetés, TB költségvetés
	45	A vállalati, a háztartási és az állami szektor közötti gazdasági folyamatok A vállalati, a háztartási, az állami szektor és a külföld közötti gazdasági folyamatok
	46	Összefoglalás
	47	Témazáró dolgozat a II. fejezet anyagából
III.		Háztartások gazdálkodása

	48-49	A család fogalma, funkciói
	50-51	Háztartás, munkamegosztás a háztartásokban,
	52-54	A háztartások költségvetése, a háztartások bevételei
	55-57	A háztartások kiadásai, háztartási költségvetés készítése
	58-60	Takarékoskodás a családban
	61-63	Értékpapírok vásárlása
	64-66	Befektetési alapok, hitel
	67	Összefoglalás
	68	Témazáró a III. fejezet témaköréből
	69-70	Összefoglalás
	71	Év végi felmérő az egész éves anyagból
	72	Értékelések

3.3 A 10. évfolyam

A 10. osztályban folytatódik a tanulók további útja a közgazdaságtan világába. A 9. évfolyam oktatási anyagát követve, folytatódik a gazdaság szereplőivel való további ismerkedés. Az oktatás ismét egy tankönyv segítségével történik. A könyv címe: Gazdasági és jogi környezetünk II. Felépítése teljesen megegyezik az előző tanévben használtéval, bár már több ismeretanyag került bele. A tananyag immár bővebb, mint az előző tanévben és immár öt nagy fejezetre lehet felosztani:

1. A vállalkozások világa
2. Pénzügyi ismeretek
3. A gazdálkodás személyi feltételei
4. A tevékenység eredményének számbevétele a vállalkozásnál
5. Külgazdasági kapcsolatok

A tárgy oktatása az előző évhez hasonlóan szintén 36 hét alatt megy végbe, heti két óraszámmal. A számonkérés módja ugyanolyan formában történik, megmarad a jól bevált szóbeli és írásbeli forma. A tárgy tematikáját a következő táblázat tartalmazza:

A tanítási		Tanítási óra anyaga
fejezet	óra	
sorszama		
	1	Követelmények megbeszélése
I.		Gazdasági környezetünk: a vállalkozások világa
	2	Vállalkozási mozzanatok, a vállalkozások szerepe
	3	A vállalkozások fogalma és csoportosítása
	4	Egyéni vállalkozások
	5	Gazdasági társaságok alapítása és működtetése
	6-7	Gazdasági társaságok típusai (KKT, BT, ZRT, NYRT, egyesülés)
	8	A szövetkezet
	9-10	Hogyan válasszuk meg a vállalkozásunkat?
	11	A gazdálkodás folyamata a vállalkozáson belül (Beszerzést, termelés, értékesítés)
	12-13	A vállalat céljai a beszerzési és a munkapiacra
	14-15	A vállalat céljai az értékesítési piacon, egyéb külső hatások
	16	Összefoglalás
	17	Témazáró dolgozat az I. fejezet anyagából
II		Pénzügyi ismeretek
	18	A pénz kialakulása
	19	A pénzhelyettesek megjelenése
	20	A mai modern pénzrendszer
	21	A pénz funkciói az aranypénzrendszerben és a mai modern hitelpénzrendszerben
	22	A bankok kialakulása, fogalma, feladatai
	23	A magyar bankrendszer jellemzői, fejlődése; A jegybanki irányítás eszközei a kétszintű bankrendszerben
	24	A kereskedelmi bankok jellemzői, feladatai
	25-26	A vállalkozások pénzforgalma (átutalás, okmányos meghitelezés, készpénzműveletek, csekk, utalvány, bankkártya)
	27	Összefoglalás
	28	Témazáró dolgozat a II. fejezet anyagából
III.		A gazdálkodás személyi feltételei
	29	A háztartások gazdasági szerepe, munkaviszonyra vonatkozó szabályok
	30	A munkaviszony és a munkavégzés általános szabályai (a munkaviszony alanyai, munkaviszony létesítése)
	31	A munkavégzés szabályai (munkáltató és munkavállalói kötelezettségek)
	32	A munkavállaló és munkáltató kártérítési felelőssége
	33	A munkaviszony megszűnése, megszüntetése (rendes és rendkívüli)

		felmondás)
	34	A munkaidő és a pihenőidő
	37-38	Érdekképviseltek (érdekegyeztető tanács, szakszervezetek, üzemi tanács)
	39	Összefoglalás
	40	Témazáró dolgozat a III. fejezet anyagából
IV.		A tevékenység eredményének számbavétele a vállalkozásnál
	41-42	Kiadás-költség
	43-44	A költségek csoportosítása
	45-46	A kalkuláció, önköltség
	47-48	Az összköltség és az összbevétel-eredmény
	49-50	Az önköltség, az ár és a haszon vizsgálata
	51	Összefoglalás
	52	Témazáró dolgozat a IV. fejezet anyagából
V.		Külgazdasági kapcsolatok
	53	A külgazdasági kapcsolatok szükségessége, területei
	54-55	A külkereskedelem fogalma, jelentősége
	56-57	A külkereskedelmi politika (szabadkereskedelmi politika, protekcionizmus)
	58-60	A külkereskedelem állami szabályozása (vámok, támogatások, mennyiségi korlátozások, valutaárfolyamok szabályozása, különböző nemzetközi szerződések)
	61	A nemzetközi elszámolások eszközei (valuta, deviza, konvertibilis valuta)
	62	A valuták és devizák árfolyamai
	63-64	A nemzetközi fizetési mérleg, a külkereskedelmi mérleg
	65-66	Nemzetközi gazdasági intézmények, szervezetek (GATT, WTO, IMF, IBRD)
	67	Az Európai Unió
	68	Összefoglalás
	69	Témazáró dolgozat az V. fejezet anyagából
	70	Év végi összefoglalás
	71	Év végi dolgozat az egész éves anyagból
	72	Értékelés

3.4 A 11. évfolyam

Az alapozó tantárgyak az első két évben ráhangolják a tanulókat a közgazdász gondolkodásra, megismertetik velük eme tárgy alapjait. Ezek után 11. és 12. osztályban ezt a tudást bővítik ki. Nézzük akkor most a 11. osztályosok tanmenetét. A harmadik évben már egyes tárgyak kiesnek, de azért a legalapvetőbb tantárgyak megmaradnak, valamint kettő szakmai tárgy is bekerül az órarendbe. Az egyik szakmai tárgy a mikroökonómia, az úgynevezett elméleti gazdaságtan keretében, a másik az üzleti gazdaságtan, és az utóbbin belül van még egy tárgy, a taniroda, amelyet majd később részletesebben bemutatunk.

Kezdjük akkor a mikroökonómiával. Az első órán az elvárásokat és a követelményt ismertetik meg a tanulókkal. Majd a következő órán elkezdik a tankönyvet, amely 7 nagy fejezetből áll:

A tanítási		Tanítási óra anyaga
fejezet	óra	
sorszama		
	1.	Elvárások, követelmények
I.		Alapfogalmak
	2.	Mi a közgazdaságtan? (közgazdaságtan fogalma, modellezése, mivel foglalkozik a közgazdaságtan)
	3.	Javak, szükségletek (jószág fogalma, szükséglet fogalma, szükségletek fajtái (például ilyen a létszükséglet, vagy a luxus szükséglet))
	4.	Termelés, termelési tényezők (termelés, különböző országokban, kultúrákban, mit tekint a közgazdaságtan termelésnek, termelési tényezők (munka, természeti tényezők, tőke javak, vállalkozó))
	5.	A termelési körfolyamat
	6.	Szükség-játék (A szükség-játékkal próbálják a tanulókkal megértetni és elméjükben elmélyíteni.)
	7.	Az erőforrások szűkössége
	8.	Gazdálkodás
	9.	TLH-görbe
	10.	Alternatív költség (a közgazdaságtan válasza a szűkösségre)
	11.	A közgazdaságtan alapkérdései (mit, kinek és hogyan?)
	12.	Feladatok megoldása
	13.	Számonkérés
	14.	A piac (piac fogalma)
	15.	A gazdaság körforgása (a háztartások és a vállalkozások megjelenését vizsgáljuk a termelési tényezők és a fogyasztási javak piacán (a termelési tényezők piacán a háztartások eladóként, a vállalkozások vevőként, a fogyasztási javak piacán pedig fordított szerepkörben jelennek meg))
	16.	Kereslet-kínálat
	17.	Árutőzsdejáték (újabb játékot ékelünk be ezúttal az árutőzsdére)
	18.	Marshall-kereszt (a kereslet és a kínálat egyensúlyát, a piaci egyensúlyt mutatja meg)
	19.	Piaci automatizmus
	20.	Lineáris keresleti és kínálati függvény
	21.	Feladatok megoldása
	22.	Feladatok megoldása
	23.	Komparatív előnyök
	24.	Komparatív előnyök-feladatok
	25.	Rendszerezés
	26.	Gyakorló feladatsorok megoldása
	27.	Gyakorló feladatsorok megoldása

	28.	Gyakorló feladatsorok megoldása
	29.	Témazáró dolgozat
II.		A fogyasztói magatartás és kereslet
	30.	A fogyasztó és a háztartás (a fogyasztó és a háztartás viszonya, kapcsolata)
	31.	A fogyasztó preferenciarendszere
	32.	Teljes haszon
	33.	Hasznosság játék (a hasznosságra újabb játékot iktatunk be)
	34.	A játék megbeszélése, a teljes haszon és a határhaszon kapcsolata
	35.	A fogyasztó összhaszna több termék fogyasztása esetén
	36.	Feladatok megoldása
	37.	Számonkérés
	38.	Közömbösségi görbe és közömbösségi térkép
	39.	Helyettesítési ráta
	40.	Költségvetési egyenes, a költségvetési egyenes helyzete
	41.	Feladatok megoldása
	42.	A fogyasztó optimális választása
	43.	Feladatok megoldása
	44.	A kereslet ár rugalmassága
	45.	A kereslet kereszt-ár rugalmassága
	46.	A kereslet jövedelem rugalmassága
	47.	Rendszerezés
	48.	Gyakorló feladatsorok megoldása
	49.	Témazáró dolgozat
III.		A vállalat és a termelői magatartás
	50.	Család, üzleti vállalkozás, vállalat
	51.	A vállalatok csoportosítása
	52.	A vállalatok csoportosítása
	53.	A vállalat célrendszere
	54.	Az idő szerepe a mikroökonómiában (piaci időtáv, rövid és hosszú táv)
	55.	A termelés technikai összefüggései
	56.	Termelési függvények
	57.	Határtermék, átlagtermék, a rövid távú termelési függvény további összefüggései
	58.	Feladatok megoldása
	59.	Számonkérés
	60.	Döntések és költségek (változó költség (VC), fix költség (FC), teljes költség (TC), átlagos fix költség (AFC), átlagos változó költség (AVC), átlagköltség (AC), határköltség (MC))
	61.	Jövedelmek és költségek
	62.	Jövedelmek és költségek
	63.	Feladatok megoldása
	64.	Feladatok megoldása
	65.	Költségfüggvények (rövid és hosszú távú költségfüggvények)
	66.	Költségfüggvények (rövid és hosszú távú költségfüggvények)
	67.	Költségfüggvények (rövid és hosszú távú költségfüggvények)

	68.	Rendszerezés
	69.	Feladatok megoldása
	70.	Témazáró dolgozat
IV.		A vállalat kínálata és a piac jellege
	71.	Piaci formák (a piaci verseny jellege, piaci formák: tökéletes verseny, monopolizált piacok-tiszta monopólium, oligopol piacok)
	72.	A tökéletesen versenyző piac jellemzői
	73.	Bevétel és profit a tökéletesen versenyző piacon
	74.	Bevétel és profit a tökéletesen versenyző piacon
	75.	A tökéletesen versenyző vállalat kínálatának alkalmazkodása a piachoz rövid távon (fedezeti pont, üzemszüneti pont)
	76.	A tökéletesen versenyző vállalat kínálata rövid és hosszú távon
	77.	Feladatok megoldása
	78.	Számonkérés
	79.	Monopólium- a piac jellemzői
	80.	A monopólium bevétele és profitja
	81.	A monopólium bevétele és profitja
	82.	A monopólium és a tökéletesen versenyző piac összehasonlítása jóléti szempontból
	83.	Feladatok megoldása
	84.	Oligopolpiac
	85.	Kartell-egyezmény játék
	86.	A monopolisztikusan versenyző piac
	87.	Versenyszabályozás (verseny- és ártörvény, antitröszt-politika (a kartell tilalma), a fogyasztók megfélemlítése, fúziókontroll, a dömpingár tilalma, stb.)
	88.	Versenyszabályozás
	89.	Rendszerezés
	90.	Feladatok megoldása
	91.	Témazáró dolgozat
V.		A termelési tényezők piaca
	92.	A termelési tényezők ismételése (munka, természeti tényezők, tőke javak, vállalkozó)
	93.	Az erőforrások kereslete (származékos kereslet)
	94.	Az optimális inputfelhasználás általános feltétele
	95.	A termelési tényezők kereslete és kínálata
	96.	Munkapiac- a munkakínálatot befolyásoló tényezők
	97.	Humán tőke
	98.	A munkabérek különbségének okai
	99.	Tőkepiac-tőkejavak
	100.	A tőkebefektetések fajtái
	101.	A tőkebefektetések értékelése
	102.	A tőkebefektetések értékelése
	103.	Feladatok megoldása
	104.	Feladatok megoldása
	105.	Számonkérés
	106.	Értékpapírpiacon-értékpapírok

	107.	A kötvény
	108.	A részvény
	109.	A tőzsde
	110.	A tőzsde-filmvetítés
	111.	Értéktőzsde-játék
	112.	A természeti tényezők piaca
	113.	A természeti tényezők piaca
	114.	A vállalkozó, mint termelési tényező
	115.	Jövedelemelosztás
	116.	Jövedelemelosztás
	117.	Rendszerezés
	118.	Feladatok megoldása
	119.	Feladatok megoldása
	120.	Témazáró dolgozat
VI.		Vállalatok a nemzetközi piacon
	121.	A nemzetközi piacok sajátosságai
	122.	A nemzetközi kereskedelem okai
	123.	Nemzetközi munkamegosztás és komparatív előnyök
	124.	Nemzetközi munkamegosztás és komparatív előnyök
	125.	Külkereskedelem a komparatív előnyök alapján
	126.	Belpiac-külpiac
	127.	A külpiacra lépés formái
	128.	A vállalkozás mérete és a külpiacra lépés formája
	129.	Alkalmazkodás a nemzetközi piacokhoz-termékek versenye
	130.	Ár és verseny
	131.	Költségek és verseny
	132.	Rendszerezés
	133.	Feladatok megoldása
	134.	Témazáró dolgozat
VII.		Az állam mikroökonómiai szerepe
	135.	Az állam-a társadalom
	136.	Állami feladatok a gazdaságban
	137.	Tevékenységek egyéni és társadalmi megítélése (társadalmi határhaszon (MSB), társadalmi határköltség (MSC))
	138.	Az externáliák (külső gazdasági hatások) csoportosítása (pozitív és negatív (például a környezetszennyezés) externáliák)
	139.	Extern hatások internalizálása
	140.	Az extern hatások megszüntetésének jogi eszközei
	141.	A közjavak termelése
	142.	A közjóságok összkereslete
	143.	Az állam szerepe
	144.	Adók
	145.	Rendszerezés
	146.	Feladatok megoldása
	147.	Témazáró dolgozat
	148.	Mikroökonómiai áttekintés

A bemutatott módon folyik a mikroökonómia tanítása 11. évfolyamon heti 4 órába. A tanulók számonkérése órákon néhány tanulótól szóban történik, azon kívül kaphatnak project munkát, amelyet több tanuló végez együtt, vagy pedig házi dolgozatot, amely 5-6 oldalas egyedüli kutatómunkát igényel. Ezen felül a már említett fejezeteken belüli számonkérések, és a nagy fejezetek lezáró témazáró dolgozatok vannak. Ezek írásban történnek.

A 11. évfolyam megismerkedik az előbb bemutatott elméleti gazdaságtan keretein belül a mikroökonómiával, és az üzleti gazdaságtannal egyaránt. Jöjjön az utóbbi tárgy bemutatása.

A tanítási		Tanítási óra anyaga
fejezet	alfejezet	
sorszám		
I.		Bevezetés a számviteli alapismeretekbe
		A számvitel
		A számvitel szabályozása
		A számviteli alapelvek
		Számviteli szolgáltatás
		A számvitel tartalma
		A könyvvezetési kötelezettség
		A számviteli bizonylatok
		A bizonylatok csoportosítása
		A bizonylati elv, bizonylati fegyelem
		Javítások a bizonylatokon
		Beszámolási kötelezettség
		A beszámolási és könyvvezetési kötelezettség kapcsolata
		A mérleg és a leltár
		Eszközök
		Befektetett eszközök
		Forgóeszközök
		Aktív időbeli elhatárolás
		Források
		Saját tőke
		Céltartalékok
		Kötelezettségek
		Passzív időbeli elhatárolások
		A leltár
		Az eredménykimutatás
		A gazdasági művelet
		A főkönyvi (könyvviteli) számla
		Az egységes számlakeret, a vállalkozói számlarend

		Könyvelés a főkönyvi számlákon
		A főkönyvi kivonat
		Az idősoros és számlasoros könyvelés
		A számviteli információs rendszer felépítése
		A számítógépes számviteli információs rendszer nyomtatványmintái
II.		Az üzleti gazdaságtan pénzügyi alapjai
		A vállalkozások pénzügyi feladatai
	1.	Pénzforgalom a vállalkozásoknál
		A pénzforgalomról általában
		A fizetések általános szabályai
		A készpénzforgalom
		Készpénz nélküli fizetési formák
		Készpénzkímélő fizetések
		A váltó
		A fizetések különleges szabályai
		Feladatok
	2.	A vállalkozások finanszírozása
		A finanszírozás
		A hitelek
	3.	A vállalkozások kapcsolata az állami költségvetéssel
		Az adók, adórendszer
		Támogatások
		Az adójogszabályok
III.		Az üzleti gazdaságtan statisztikai alapjai
	1.	A statisztika fogalma, értelmezése
	2.	A statisztika története
	3.	Az adatok forrásai
	4.	Az adatok megbízhatósága
	5.	A statisztikai sokaság és ismérv
		A statisztikai sokaság
		A statisztikai ismérv
	6.	A statisztikai adatok feldolgozása
		Statisztikai csoportosítás
		A statisztikai sor és típusai:
		Mennyiségi sor
		Minőségi sor
		Területi sor
		Idősor
		Leíró sor
		A statisztikai tábla:
		Összehasonlító tábla
		Csoportosító tábla
		Kombinációs tábla
	7.	Grafikus ábrázolás eszközei
		Kördiagram
		Oszlopdiagram

		Vonaldiagram
		Kartogram
	8.	Gyakorló feladatok
IV.		A vásárolt készletek a gazdálkodásban
	1.	A készletek biztosítása a vállalkozások tevékenységéhez
		A logisztika és a beszerzés feladata
		A beszerzés alapkérdései:
		Vásárlás vagy gyártás
		Választás a szállítók között
		A megrendelések ütemezése
		Az üzletkötés folyamata
		A készlettartás alapvető kérdései:
		A készletek fajtái
		A készletek nagyságának tervezése
		A készlettartáshoz szükséges tőke
		Feladatok
	2.	A vásárolt készletek statisztikai elemző eszközei
		A viszonyszámok:
		A megoszlási viszonyszám
		Időbeni összehasonlítás: a dinamikus viszonyszám
		Térbeli összehasonlítás
		Intenzitási viszonyszám
		A készletstatisztikában még használt jellemző viszonyszámok
		A középértékek:
		A módusz
		A medián
		A számtani (aritmetikai) átlag
		A négyzetes átlag
		A kronologikus átlag
		A mértani (geometriai) átlag
		A szóródás:
		A szóródás terjedelme
		A szórás
		A relatív szórás
		Gyakorló feladatok
V.		A vállalkozások humán erőforrás (munkaerő) és jövedelemgazdálkodása
	1.	A vállalkozások humán erőforrás (munkaerő) gazdálkodása
		A humán erőforrás gazdálkodás feladata
		A munkaerő-szükséglet meghatározása
		Bér- és kereseti terv, egyéni ösztönzés:
		Bérrendszerek – bérezési formák
		Bérek és keresetek
		A munkabér járulékai
		Ösztönzés
		A jövedelem elszámolása:

		Analitikus elszámolás
		Főkönyvi elszámolás
		Mikor könyveljük?
		Hogyan könyveljük?
	2.	A humán erőforrás- és jövedelemgazdálkodás elemzése
		Elemzés átlagok, viszonyszámok segítségével
		Elemzés standardizálás segítségével
		Munkaügyi- és jövedelem statisztika:
		A vállalkozás szintjén
		A statisztikai hivatalok szintjén
	3.	Gyakorló feladatok könyvelési témából
	4.	Gyakorló feladatok elemzési témából
VI.		A befektetés
	1.	Befektetések
	2.	Tárgyi eszközök
		A tárgyi eszközök értéke, értékelése:
		A tárgyi eszközök bruttó értéke
		A tárgyi eszközök nettó értéke
		Tárgyi eszközök nyilvántartása, bizonylatai:
		Analitikus nyilvántartás
		Szintetikus, főkönyvi nyilvántartás
	3.	Beruházás
		A beruházások pénzügyi forrásai
		A beruházások a kivitelezés módja szerint
		Hol és hogyan kell a beruházások nyilvántartását elvégezni?
		Idegen kivitelezésű (vállalkozásba adott) beruházások elszámolása:
		Saját pénzforrásból megvalósuló, idegen kivitelezésű beruházás
		Vegyes pénzügyi forrásból megvalósuló, idegen kivitelezővel végeztetett beruházás
	4.	Kötvénykibocsátás – a beruházás finanszírozásához
	5.	Értékcsökkenés
		Lineáris értékcsökkenési leírás
		Teljesítmény-arányos értékcsökkenés elszámolása
		Az értékcsökkenési leírás elszámolása
	6.	Befektetett pénzügyi eszközök
		Az értékpapírokról általában
		A befektetések hozamai
		Befektetett pénzügyi eszközökkel kapcsolatos könyvviteli elszámolások:
		Hosszú lejáratú bankbetéttel kapcsolatos elszámolások
		Befektetési célú kötvényekkel kapcsolatos elszámolások
		Részvényekkel kapcsolatos elszámolások
	7.	Gyakorló feladatok

Itt a 11.-es üzleti gazdaságtan tananyaga be is fejeződik. A tantárgyat a tanulók heti öt órában tanulják, a számonkérés pedig írásban és szóban egyaránt történik, szóban az órákon egy-egy tanuló, írásban pedig a témakörök végén összefoglaló, témazáró dolgozat formájában (esetlegesen kisebb dolgozatok vannak közben is).

3.5 A 12. évfolyam

Most pedig a 12. osztályos üzleti gazdaságtan tanmenetének ismertetése következik.

Négy nagy fejezetre bontható az ez évi anyagrész:

A tanítási		Tanítási óra anyaga
fejezet	alfejezet	
sorszám		
I.		A gazdálkodás feltételeinek rendszerezése Esettanulmány és munkagyakorlat
	1.	Feladatok
		Az anyagkészlet változás vizsgálata
		A bérek és járulékok nagyságának vizsgálata
		A tárgyi eszközök értékcsökkenése és értékcsökkenési leírása vizsgálata
		A szabad pénzeszköz befektetési lehetőségek összehasonlító vizsgálata
		A munkagyakorlat eredményeinek összefoglaló vizsgálata
	2.	Megoldások és értékelések
	3.	Részletes kidolgozás
II.		A vállalkozások tevékenységének költségei és az értékesítés
	1.	A tevékenység költségeinek elszámolása
		A költségek és csoportosításuk:
		Költség – ráfordítás – kiadás
		A költségek csoportosítása és tartalma
		1. Költségek nemek szerint
		2. Költségek az elszámolás módja szerint
		3. Költségek összetétel szerint
		4. Költségek a termelési volumen változásához való viszony szerint
		A költségek csoportosításának szerepe
		A kalkuláció
		A kalkuláció szerepe
		A közvetlen önköltség
		A kalkuláció módja
		A termelési költségek főkönyvi könyvelésének alapbizonylatai és módjai
		A kalkuláció bizonylatai
		Költségnemek szerinti költségelszámolás
		Költségviselő-költséghely elszámolás
		A másodlagos költségelszámolás technikája

		Kidolgozott példa
	2.	Az elkészült teljesítmények (termékek) készletre vétele
		A készletnyilvántartás választási lehetőségei
		A saját terelésű készletek nyilvántartási értéke és a készletérték-különbözet
		Elkészült termékek készletre vételének főkönyvi adatai
		A termék (tevékenység) értékesítése
		Az árbevétel és bevételek tartalma
		Az értékesítés főkönyvi könyvelése
		Eladás könyvelési feladatok
		Engedmény, visszaküldés
		Vevőkkel szembeni követelések
		Vevőkövetelések
		Váltókövetelések
		A követelések minősítése
		Követelésteljesítés főkönyvi elszámolása
		Értékesítéshez kapcsolódó nyilvántartások
		A megrendelések nyilvántartása
		A vevői folyószámla-nyilvántartások
		A forgalmi adó nyilvántartása
	3.	A vállalkozás eredményének megállapítása
		Az eredménykimutatás kategóriái
		Az eredménykimutatás formái
		Gyakorlat
		Mit kell tudni a társasági adóról?
	4.	Gazdasági számítások (indexek)
		Egyedi indexek
		Együttes indexek:
		Értékindex
		A volumenindex
		Az árindex
		Összefüggés az indexek között
		Az indexek átlagformái
		Az aggregátumok különbségei
		Gyakorló feladatok
III.		Pénzügyi- és hitelműveletek
	1.	A vállalati pénzügyek
		A vállalati pénzügyek fogalma, feladatai
		A pénzügyi tervezés lényege, feladatai. A pénzügyi terv részei
	2.	Rövidtávú finanszírozás
		Fizetőképesség – idegen forrásszükséglet
		Források és felhasználásuk összhangja
		Finanszírozási formák
		A vállalati mobilitás tervezése
		A vállalati diszponibilitás tervezése
		A vállalati likviditás tervezése

		A forgóeszközök összetétele, forgóeszköz-igényesség, forgási sebesség
		Likviditási mérleg
		A pénzforgalmi terv
	3.	A pénzügyi és hitelműveletek könyvvitele
		Az analitikus elszámolások lényege, célja és feladata
		A készpénzforgalom elszámolása
		A betétszámlákkal kapcsolatos elszámolások
		A hitelműveletek könyvelése
		Elszámolások az állami költségvetéssel
		Az értékpapírokkal kapcsolatos elszámolások
	4.	Feladatok
IV.		A zárás Az éves beszámoló
	1.	A könyvviteli zárlat
		Összköltség eljárással készülő eredménykimutatás
		Forgalmi költség eljárással készülő eredménykimutatás
	2.	A könyvviteli nyitás
		A főkönyvi számlák
		A nyitás utáni rendező tételek könyvelése
	3.	Az éves beszámoló
		A mérleg és az eredménykimutatás alapján végezhető elemzések
		Anyagi, vagyoni helyzet mutatói
		Pénzügyi-likviditási helyzet mutatói
		Az eladósodási helyzet mutatói
		Jövedelmi helyzet mutatói
		Jövedelmezőségi mutatók
		A kiegészítő melléklet
	4.	Az üzleti jelentés
		Üzleti jelentés

Ezt a tárgyat 12. évfolyamon is heti öt óraszámban tanulják a diákok, csak úgy, mint 11. évfolyamon. A számonkérés is hasonló, szóbeli feleletek órán néhány tanulótól, és írásbeli dolgozatok a témakörök végén, esetleg kisebb dolgozatok közben is. Rengeteg gyakorló feladatot néznek, és csinálnak meg a tanulók a tanév során, talán többet, mint előző évfolyamon. Itt már kibővítve tudásukat nehezebb számviteli feladatokat képesek elkészíteni, és ezzel a tanultakat gyakorlatba is átültetni.

Miután az előző évben a tanulók elsajátították a mikroökonómiát, az elméleti gazdaságtan egyik ágát, ebben az évben, vagyis a 12.-dik évfolyamon a másik ágával, a makroökonómiával fognak megismerkedni. Míg a mikroökonómia a gazdaság elemi alkotórészeit, az egyes piaci szereplők viselkedését és a piaci formák tulajdonságait elemzi, a makroökonómia a gazdaság egészét jellemző főbb mozgási folyamatokat (infláció,

foglalkoztatásnövekedés, pénzpolitika stb.) értékeli. Nézzük hát meg ezt az értékelést részletesebben:

A tanítási		Tanítási óra anyaga
fejezet	óra	
sorszám		
	1.	A mikro- és makro megközelítés különbségének értelmezése. (makroökonómia fogalma)
I.		A makroökonómia alapösszefüggései
	2.	A makrogazdaság szereplőinek és piacainak felsorolása. (szektorok, szereplői: vállalati szféra, háztartási szféra (ezt a kettőt együttesen magánszférának nevezik), állami szféra és külföld, piacai: árupiac, munkapiac, tőkepiac és világpia)
	3. 4. 5.	A jövedelemáramlás formáinak bemutatása. (folyótétel-számla)
	6. 7. 8.	A közöttük fennálló összefüggés értelmezése, elemzése – különös tekintettel az árupiac, tőkepiac és munkapiac szerepére a jövedelemáramlásban. (kibocsátás, fogyasztás, megtakarítás, bruttó beruházás, nettó beruházás, árszínvonal, a pénz vásárló ereje)
	9. 10.	A gazdasági szférák közötti jövedelemáramlás formáinak felsorolása.
	11.	A halmozódás problémájának felismerése. (folyó termelő felhasználás)
	12. 13. 14.	A legfontosabb mutatószámok értelmezése és értékelése. (GDP, NDP, GNI, NNI, GNDI, NNDI)
	15.	Nominál- és reál kibocsátás megkülönböztetése. (GDP árindex)
	16. 17.	Mutatószámok és makro-egyenletek kapcsolatának bemutatása.
	18. 19.	A makro-egyenletek alkalmazása a főbb mutatószámok kiszámításában.
	20. 21. 22.	Feladatok megoldása, a kapott eredmények értelmezése és értékelése.
	23.	A kibocsátás nemzetközi mutatószámainak megnevezése, különbség a mutatók között.
	24. 25.	Rendszerezés
	26. 27.	Feladatok megoldása
	28.	Számonkérés
II.		A makrogazdaság árupiac - Az egyensúlyi jövedelem
	29. 30. 31.	Az árupiaci kereslet tényezőinek, a fogyasztási és megtakarítási függvénynek, a beruházások szerepének bemutatása. (fogyasztás, megtakarítás, beruházás)

	32. 33.	A fogyasztásra és a beruházásra ható tényezők ismertetése.
	34.	A fogyasztási és beruházási kereslet motivációinak meghatározása.
	35. 36.	Az egyensúlyi jövedelem szerepének, a kereslet és az árszínvonal kapcsolatának bemutatása. (egyensúlyi jövedelem fogalma)
	37.	Összkeresleti függvény ábrázolása és értelmezése.
	38. 39. 40.	Az állami beavatkozás hatása a fogyasztási keresletre: adók, transzferek és kormányzati vásárlások. (adók, transzferek fogalma)
	41. 42.	Az árupiaci kínálat, a kibocsátási függvény ábrázolása és értelmezése.
	43.	Rendszerezés
	44. 45. 46.	Egyszerűbb feladatok megoldása.
	47.	Számonkérés
III.		A munkapiaci egyensúlytalanság - Munkanélküliség
	48. 49.	A munka keresletét és kínálatát meghatározó tényezők bemutatása. (nominálbér, reálbér)
	50. 51. 52.	Munkapiaci egyensúly, foglalkoztatási függvény ábrázolása és értelmezése. (önkéntes munkanélküliség, kényszerű munkanélküliség, rövidebb oldal elve)
	53. 54.	Összkínálati függvény ábrázolása és értelmezése.
	55.	A munkanélküliség fogalma és fajtái.
	56.	Aktivitási és munkanélküliségi ráta.
	57.	Rendszerezés
	58. 59.	Egyszerűbb feladatok megoldása.
	60.	Számonkérés
IV.		A makrogazdaság pénzpiaca – A kamatláb alakulása
	61. 62.	A pénz kialakulása és funkciói.
	63.	A pénzpiacra ható tényezők felvázolása.
	64. 65.	A mai magyar bankrendszer jellemzése. (egyszintű és kétszintű bankrendszer)
	66. 67.	A pénzkínálat szabályozásának eszközei. (nyílt piaci műveletek, tartalékolási ráta, refinanszírozási kamatláb)
	68. 69.	A pénzkereslet, a pénzkeresleti függvény ábrázolása és értelmezése.
	70.	A pénzpiac egyensúlya és a kamatláb ismertetése.
	71. 72.	A pénzpiac és az árupiaci kereslet kapcsolatának bemutatása.
	73.	Rendszerezés
	74. 75.	Feladatok megoldása
V.		A makrogazdaság egyensúlya

	76. 77. 78.	A makrogazdasági problémák jellemzése: egyensúlyi közelítés kereslet és kínálat oldalról. (potenciális kibocsátás)
	79. 80.	Egyensúlytalansági szint megítélése.
	81. 82. 83.	A makrogazdasági problémák rövid értelmezése: munkanélküliség, infláció.
	84.	Az infláció mérése, okainak bemutatása.
	85. 86.	Egyszerűbb feladatok megoldása.
	87. 88.	A növekedés, mérési problémáinak bemutatása.
	89.	A gazdasági ciklus szakaszai. (konjunktúra, depresszió)
	90.	Rendszerezés
	91.	Számonkérés
VI.		A makrofolyamatok befolyásolhatósága – a gazdaságpolitika elméleti alapjai és gyakorlata
	92. 93.	Az állam feladatai.
	94.	Az állami beavatkozás okai.
	95.	Az állami beavatkozás lehetséges megoldásai.
	96.	A költségvetési politika definiálása. (fiskális politika)
	97.	A monetáris politika definiálása.
	98.	Az állami költségvetés - a kormányzati kiadások, az állami transzferek szerepének, hatásainak leírása.
	99.	Együttes hatások és egyensúlyi jövedelem meghatározása.
	100.	A monetáris politika irányai, eszközeinek bemutatása.
	101.	A monetáris és fiskális politika előnyeinek és hátrányainak összevetése
	102.	A beavatkozás korlátainak elemzése.
	103.	A foglalkoztatás és az infláció együttes kezelése problémájának értelmezése.
	104.	A gazdaságpolitikai programokban a fiskális és a monetáris eszközök felismerése.
	105.	Rendszerezés
	106.	Feladatok megoldása
	107.	Számonkérés
VII.		A nyitott makrogazdaság alapvető összefüggései – A gazdaságpolitika lehetősége a nyitott makrogazdaságban
	108.	A vállalatok külpiacra lépésének, a világpiaci verseny feltételeinek felvázolása.
	109. 110.	A magyar gazdaság helyzetének ismertetése a külkereskedelem, illetve a külpiaci kapcsolatok és az egyensúly szempontjából.
	111.	A nemzetközi pénzügyi elszámolásokat meghatározó kategóriák és mutatók ismertetése: valuta és deviza.
	112.	Nemzetközi fizetési mérleg felépítése, egyensúlyának és egyensúlytalanságának értelmezése.

113. 114. 115.	A makrogazdasági egyensúly nyitott gazdaságra vonatkozó aspektusainak és az árfolyam politika lényegének bemutatása.
116. 117.	A lebegő és fix árfolyamok rendszerének bemutatása.
118. 119.	A legfontosabb nemzetközi szervezetek (IMF, IBRD, EU, WTO) felsorolása.
120. 121. 122. 123.	A legfontosabb EU ismeretek: alapító országok, intézményi rendszere, az integráció elmélyítésének szerződésai.
124.	Rendszerezés
125.	Számonkérés
126. 127. 128.	Év végi áttekintés

Az év végére értünk, ismereteinket áttekintjük, és év közben is több feladatot oldunk meg a tudás mélyítése, gyakorlása céljából. A tanulók ezt a tárgyat is heti négy órában tanulják, csak úgy mint a mikroökonómiát, és a számonkérés is ily módon folyik. Tehát szóbeli feleletek vannak az órákon, valamint a fejezetek végén témazáró dolgozat írásban történik, és lehetőség van a már említett project munkákra és a házi dolgozatra.

Az elméleti és üzleti gazdaságtan tematikájának ismertetése után következzen a taniroda bemutatása, amelyet az üzleti gazdaságtan egyik részének is mondhatnánk, hiszen az ott elsajátított tudást használjuk fel a gyakorlatban a tanirodai munka során. Mint azt a neve is mutatja ez egy olyan óra, ahol a tanulók eddigi ismereteiket a gyakorlatban hasznosíthatják, oly módon mintha egy irodában dolgoznának a való életben. Erre a célra van berendezve ez a bizonyos taniroda, amelynek kialakítása egy vállalat miniatürizált világát tárja a diákok elé. Akár egy átlagos munkahelyen itt is vannak különböző osztályok, például külön asztalok vannak a titkárság, a marketing, a pénzügy – számvitel, a beszerzés- és készletgazdálkodás, a bér- és munkaügy, valamint az igazgatóság részére. A pozíciók kiosztása oly módon történik a tanulók között, hogy mindenki bead egy úgymond félig meddig valós önéletrajzot (azért nem teljesen valós, mivel ez egy fiktív, gyakorlásra alkalmas cég, másrészt pedig ilyenkor még hiányzik a munkavállaláshoz szükséges papírok egy része is a diákok részéről, például érettségi bizonyítvány, nyelvvizsga bizonyítvány, esetlegesen egyetemi diploma, gépjármű jogosítvány, valamint munkahelyi tapasztalat a referenciához). Bele kell még írni, hogy melyik osztályon szeretnének dolgozni, majd behívják a jelölteket egyenként a terembe

munkainterjúra, amelyen a más részlegekre jelentkező tanulók is bent lehetnek. Mikor az interjúk lezajlottak, eldől kit hová osztanak be az elbeszélgetés alapján (tanárnő dönt, de a többiek is véleményt mondanak a társukról). Ott a diákok kezdetben tanári segítséggel megtanulják, hogy részlegükön milyen feladatokat és hogyan kell ellátniuk. A taníró óra kezdetén, úgy mond mikor a munkaidő elkezdődik mindenki aláírja a jelenléti ívet, amelynek kezelése a titkárság feladata, és munka végeztével szintén beírják magukat, tanúsítva ezzel, hogy ott voltak és dolgoztak. Először is el kell dönteniük, hogy milyen céget alapítanak, mivel foglalkozzanak, mi legyen a nevük, minden részletet meg kell beszélniük, ezt követően kezdődhet csak meg a tevékenykedés. Ekkor már minden tanuló belevetheti magát a munkába, minden osztály végezheti feladatát. A részlegeknek egymással kapcsolatot kell tartaniuk saját és a többi részleg tevékenységének zökkenőmentes elvégzése érdekében, hogy vállalkozásuk zavartalanul működhessen. Ezt megtehetik az asztalokon elhelyezett, egymással összeköttetésben lévő telefonokon keresztül, vagy akár e-mail formájában, amelyhez szintén rendelkezésükre áll minden részleg területén egy-egy számítógép. Miután mindenki tudja és végzi feladatát, a cég működik, rendeléseket fogad (az igazgatótanács döntése alapján), ajánlatokat kér termékekre, vagy éppen ajánlatot ad más vállalatoknak az ő általuk gyártott termékekre (a beszerzés és készletgazdálkodási osztály végzi eme tevékenységet többnyire számítógépen, a már előre elektronikusan elkészített megfelelő nyomtatványok kitöltésével és elküldésével). A bérszámfejtők a bér- és munkaügyön folyamatosan számolják el a dolgozók munkabéretét, és havonta adóbevallást is készítenek (számítógépre is felviszik), a marketingesek reklámozzák a vállalkozást, újabb és újabb ötletekkel kell az érdeklődést és ezáltal a potenciális ügyfelek számát növelniük, akár szezonális termékekkel, illetve szolgáltatásokkal is készülniük kell. A pénzügy – számvitel részlegen pedig a gazdasági eseményeket könyvelik folyamatosan hónapról-hónapra az ott dolgozók. A titkárságon keresztül folynak a cég levelezési, kapcsolattartási ügyei. Mindegyik osztály egyformán fontos, ezért elengedhetetlen, hogy a tanulók mindegyik helyen otthonosan, tapasztaltan tudjanak mozogni és dolgozni, ezért időközönként a dolgozók cserélődnek az egyes részlegeken. Úgy is mondhatnánk forognak. Ezáltal mindenki jártas lesz minden munkakörben, és gyakorlatban tudja meg hol mit kell végeznie. A új emberek betanítását már nem a tanárnő, hanem a régebb óta ott dolgozó tanulók végzik, akik még nem kerültek másik helyre, de a betanítás után őket is áthelyezik. Az utolsó tanév végén a vállalkozás megszűnik a tanulók által választott forma szerint. A gyakorlati oktatás ezen módja nagyon hasznos, mert a

tanulók munka közben elsajátítják a gyakorlati tudást és jobban rögzül a tananyag is, egy érdekes és tapasztalatokban gazdag óra keretében. Ez a tárgy heti két órában van megtartva egymás után, és az értékelés az elvégzett munka, illetve az ott lévő osztályok végzendő dolgaiból írott dolgozat alapján történik, amely gyakorlatilag a tananyag gyakorlati részét fedi le.

4. Informatika a Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskolában

4.1 Az informatika kialakulása az iskola életében

Az országban 1960 eleje óta létezik a számítástechnika oktatása. Az első programozó képzés Szegeden indult el 1965-ben. Körülbelül húsz évvel később, az 1980-es évek közepén kezdett elterjedni az informatikai ismeretek átadása. Majd a '90-as években indult el egy program, amely célja az volt, hogy minden iskolában legyen egy számítógép, amelyet a diákok és az oktatók használni tudjanak. Ebben az időben nem volt kötelező tárgy az informatika, a diákok szakkörökön ismergették meg a számítógépek felépítését, kezelését, valamint a programozás alapelveit. Jelentős fordulópontra volt a Commodore 64-ek megjelenése a magyar piacon ('80-as évek közepe és vége), amelyek magánszemélyek segítségével kerültek be az országba a nyugatról. 1993-ban megjelent a magyar nyelvű Windows 3.11. Ez az esemény jelentősen elősegítette a magyar nyelvű szoftverek megjelenését és elterjesztését, ami szélesebb körök számára nyitotta meg az informatikával való ismerkedést. Igen jelentős kereslet alakult ki a hazai piacon, ezért a gyártók az árakat igyekeztek a helyi viszonyoknak megfelelően alakítani. Az alkalmazkodó áraknak köszönhetően már magánszemélyek és minden iskola képes volt számítógépet vásárolni. Mindezek az informatika oktatásának változását okozta. A korábbi programozás központú tanítás helyett egyre nagyobb szerepet kapott a gyakorlati központú képzés igénye. Az 1990-es évek közepétől az oktatásban már nagyobb hangsúlyt kapott az alkalmazások oktatása, mint a programozás.

A Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola életében is a '80-as évek vége és a '90-es évek jelentette az út kezdetét az informatikai eszközök elterjesztésében. Az első számítógépek megjelenése előtt kevés informatikai eszköz állt rendelkezésre a tanárok és

diákok munkájának megkönnyítése érdekében. A tanítás hagyományos módon, papírral, ceruzával, valamint a nagy fekete tábla segítségével történt, mindössze néhány eszköz állt rendelkezésre és azok is csak bizonyos tárgyaknál lehetett felhasználni. Egyik ilyen tárgy az intézet patinás képzései közé tartozó gyors- és gépírás volt. A tollat leváltó mechanikus írógépek nem tekinthetők számítástechnikai eszközöknek, de a későbbi valódi számítógépekhez hasonlóan egyszerűbbé tette az anyag gyakorlati oktatását, valamint az informatika megjelenésének előhírnökeként nézhetünk rájuk. A másik gépekkel támogatható terület a könyvelés volt. A pénzügyi műveletek megkönnyítése érdekében lyukkártyás könyvelőgépeket és számológépeket használtak. A könyvelőgépek hatalmas szerkezetek voltak, Minden könyvelési művelethez külön lyukkártyát (esetleg lyukszalagot) használtak. Hibás számítás esetén nehéz volt a hibát azonosítani, mivel az összes műveletet át kellett tekinteni. A szerkezet mozgatásához kis kerekek álltak rendelkezésre, de a nagy méretek miatt nem tekintették mobil berendezésnek. A kor számológépei (pl. ASCOTA). mai utódjaiknál légyegesebb nagyobb térfogattal rendelkeztek, bár tudásuk nem sokban hasonlított hozzájuk. A négy alpműveletet (meg esetleg a gyökvonást) volt képes kezelni. A végrehajtott műveletek a szerkezetbe beépített, pénztárgépszalag méretű papírt felhasználó eszköz jelenítette meg a felhasználó számára.

Az intézmény számítógépes felszereltsége mindig a kor technikai feltételeinek megfelelően alakult. Hozzá kell tenni, hogy a nyugati színvonaltól kissé elkésve, de a magyar viszonyokhoz megfelelő lehetőségeket biztosított a diákok számára. Az informatikai oktatás kezdetben ez előbb említett divat alapján a programozás képzésében teljesedett ki, más területek támogatásához nem volt meg a szükséges oktatói képzettség, valamint az ehhez szükséges programok sem.

Az iskola életébe az 1989-es év hozta el a tényleges informatikát, ami 20 darab Commodore 64-es számítógép képében jelentkezett. A C64 1982-ben indult világhódító útjára és sikerült elérnie, hogy a világ legtöbb példányszámban eladott számítógépeként kerüljön bele a történelembe, valamint a rekordok könyvébe is. Sikere az egyszerűségében kereshető. A gép összes tartozéka egy billentyűzetbe volt beépítve, monitor nem járt hozzá. A beépített TV-kimentnek köszönhetően bármelyik televízióhoz lehetett csatlakoztatni. A hozzá tartozó magnót, illetve floppylemez meghajtót külön lehetett megvásárolni. A C64 Motorola 6510-es processzort használt, mely 1 MHz-es órajellel rendelkezett. A gép szíve és lelke azonban a

VIC és a SID voltak. A VIC (Video Interface Chip) a világ legjobbja volt a grafikus processzorok között. 320x200-as felbontásban, 16 színnel jelenítette meg a grafikát. A SID (Sound Interface Device) a gép kiváló minőségű audiochipje volt, amely mindenféle hangot meg tudott szólaltatni. Az operációs rendszerben beépítve megtalálható volt a legkönnyebben megtanulható programozási nyelv, a BASIC V2-t, ami 64 kb-ot nagyságú memóriával dolgozhatott. Az iskolai felhasználása a kor elvárásainak megfelelően a programozás oktatásában testesült meg. A 20 darab gép a programozó szakképzésben résztvevő diákok munkáját segítette ki. A BASIC nyelv kezdeti elsajátítása megfelelő alapokat nyújtott a későbbi Pascalban történő programíráshoz

1991-ben újabb számítógépek beszerzése mellett döntött az intézmény vezetősége. A választás az IBM/XT típusú PC-kre esett. Ebben az időben már kifutó típusnak számítottak a piacon, tehát jelentős kéréssel sikerült a megvásárlásuk. A Commodore 64-hez képest egy komplett PC-nek számított, mivel a billentyűzetén kívül gépházzal és monitorral is rendelkezett. Felépítése moduláris volt, tehát a hardverelemek cseréje és bővítése sokkal egyszerűbben megoldhatóvá vált. Processzorként az Intel 8088 (4,77 MHz) típusát használták. A memória cserélhető volt, és 640 kilobájt is lehetett. Ez a számítógép már belső merevlemezzel rendelkezett, amely kapacitása 10 vagy 20 megabájt nagyságú lehetett. Egy darab floppy meghajtót tartalmazott, amely 5,25” vagy 3,5”-es típusú lehetett. Karakteres felbontása 80x24 volt. A grafikus megjelenítés 320x200 vagy 640x200-as felbontásokban működött a CGA kártyának köszönhetően. Operációs rendszerként a Microsoft által kifejlesztett MS-DOS futott rajta. Beépített programozási nyelve a Microsoft BASIC (hasonlóan a C64-hez). Oktatási célú felhasználásában még mindig a programozók élvezték az elsődleges szerepet, mivel az eddig tanult programozási nyelvek tökéletesen működtek az új szerzeményeken. Frissebb, már szövegszerkesztővel rendelkező DOS verziók beszerzése után a gépirók is megcsodálhatták a számítógépek által nyújtott előnyöket. Radikálisan lecsökkent a felhasznált papír mennyisége, hiba esetén könnyen lehetett javítani a szöveget. A korai szövegszerkesztők azonban még korlátozott lehetőségeket tartalmaztak. Lehetőség volt a betűtípus, betűméret módosítására, de a végeredmény legtöbbször a nyomtatásnál volt először látható.

Az 1992-es évet követően az iskola számítógépparkja a kor követelményeinek megfelelően alakult. A régi C64-esek teljesen eltűntek és az XT PC-k helyét is fokozatosan átvették az új

Intel processzorokkal (256, 386, 486) felszerelt IBM AT számítógépek. Az új processzoroknak köszönhetően jelentősen javult a számítógépek teljesítménye, ami az oktatás színvonalában is megmutatkozott. A processzor órajelek megnöttek (20, 40 és 50 MHz), a memóriaméret a 486-os gépeknél elérte akár a 16 (sőt annál is több) megabájtot. A HDD kapacitás a korábbiakhoz képest sokszorosára emelkedett. Operációs rendszer továbbra is az MS-DOS maradt, természetesen a legfrissebb verziókra frissítve. Elterjedté vált a Norton Commander használata, amelynek grafikus felületet lényegesen egyszerűsítette a DOS használatának módszerét. A grafikus kártyák fejlődésének köszönhetően megjelent a 640x480-as grafikus felbontás biztosító VGA, 256 szín kezelésével. Az ilyen terű fejlődésnek köszönhetően lassan elterjedtek a grafikus felhasználói felülettel rendelkező operációs rendszerek. Az iskola a magyar nyelvű Microsoft Windows 3.1-es verziója mellett döntött. Az új rendszer megismertetését lehetővé tették az iskola minden tanulója számára. Aki kedvet érzett hozzá, a kötelező tárgyakon kívül az informatikát is tanulhatta. A képzés keretein belül a diákok megtanulták az MS-DOS és a Windows 3.1 felhasználói szintű használatát, vagyis a fájlkezelést, szövegszerkesztést. A korra jellemző nagy szoftverszerepek köszönhetően a fejlesztők a termékük bemutatására ingyen példányokat juttattak el az iskolák számára, hogy kipróbálhassák azokat. A legtöbb kipróbált program nem is jutott további stádiumba, mivel a szűkös költségvetés jelentősen behatárolta az informatikára költendő pénzmennyiséget.

Az informatika oktatásában jelentős változást az oktatási jogszabályok 1997-es módosítása jelentette. Az iskola oktatási szerkezete a korábbiakban leírtak szerint radikális átalakuláson esett keresztül. Az informatika ebből viszonylag győztesen került ki, mivel az új kerettantervnek megfelelően bekerült a kötelezően oktatott tárgyak közé. Az új elvárásoknak megfelelően a gépparkba újabb beruházást kellett alkalmazni. Az elavuló 486-os számítógépek helyett az elvárt oktatási színvonalnak megfelelő Pentium (133 MHz, 16 megabájt RAM, 100 megabájt HDD) számítógépekre esett a választás. Új gépekhez új operációs rendszer is járt. A Windows 95 tökéletesen megfelelt a vezetőségnek, minden gépre megtörtént a feltelepítésük. Az oktatás az operációs rendszer saját irodai programcsomagjára, az Office megismerésére fókuszált. A főbb témakörök a szövegszerkesztés, táblázatkezelés és az adatbázis kezelés voltak.

Az ezredfordulóhoz érve az iskola informatikai felszereltsége egyre szebb képet mutatott a kezdetekhez képest. A vezetők büszkék voltak az országos átlag feletti színvonalon lévő

infrastruktúrára. A Sulinet program segítségével ráncfelvarráson esett át a géppark jelentős része (Pentium II), a bővítésnek köszönhetően tíz tanulóra jutott egy PC. Kiepült ez egész épület termeit összekötő fejlett számítógépes hálózat. Az internet is bevezetésre került, az iskola minden tagja számára biztosítva volt a használata. Korszerűsítve lett a taniroda, számítástechnika alapúvá váltak a szemléltető eszközök. Megjelentek a hordozható számítógépek, valamint egy nagy teljesítményű monitor kivetítő, mely TV és számítógép képernyőt is nagy méretben meg tudott jeleníteni. Ezen eszközök felhasználása még korlátozott volt, mivel nagy költségvonzatuk miatt kevés állt belőlük rendelkezésre, ezáltal szigorúan be kellett osztani a felhasználásuk helyét és idejét. Az újítások ellenére a számítástechnika kezdte elveszíteni a „csoda” jellegét, mindennapos használati eszközzé vált. A programozás szakképzés kifutóban volt, egy idő után meg is szűnt az eddigi megszokott formájában. A pedagógus továbbképzéseknek köszönhetően a nem szakos tanárok is elsajátították a leglényegesebb felhasználói ismereteket. Az igények megnövekedésével nehéz volt lépést tartani. Az intézményben kialakulatlan volt a szemléltető eszközök beszerzése és használata. A viharos fejlődés következtében az iskola mindig törekedett a legmodernebb eszközök beszerzésére, de sokszor a költségvetés megálljt parancsolt a féktelen költségeknek. Az ezredforduló utáni első legjelentősebb esemény az ECDL vizsgaközpont létesítése volt. Az iskola nagy anyagi áldozatokat hozott e cél megvalósításához. A korábban említett balul sikerült ügyfélszolgálati asszisztens-képzés is újabb beruházásokat vont maga után.

Jelenleg 110 darab számítógép alkotja az intézmény informatikai gépparkját. Az oktatáshoz szükséges teljesítményű számítógépek (AMD Athlon, Pentium IV) beszerzésével a megszokott színvonalú zavartalan képzés biztosítva van. Az informatikatanítás keretein belül megmaradt a Windows és az Office megismertetése. Erre heti két óra áll a tanárok rendelkezésére, ami nem mondható soknak, de még éppen megfelel. 11. osztálytól lehetőség van C nyelven programozni a vállalkozó kedvű diákoknak, szintén heti két alkalommal.

4.2 A közgazdaságtan oktatását támogató informatikai rendszerek

Az informatika általánossá válása a közgazdaságtan oktatására is kisebb nagyobb hatással van. Segítségével szemléletesebben, látványosabban lehet egy óra anyagát a diákok agyába vézni, mint a hagyományos módszerekkel. Jelenleg, az ország többi oktatási intézményéhez hasonlóan, a számítástechnikai lehetőségek kiaknázása még gyermekcipőben jár e

tudományág oktatásában. Legtöbbször a pénzhiány okoz gondot az újdonságok bevezetésében, de előfordul a szükséges képzettség meglétének hiánya miatt is. Most tekintsük át, hogy e téren a Bethlen milyen lehetőségekkel rendelkezik.

Minden tanterem rendelkezik egy számítógéppel, amihez egy kivetítő van hozzákötve. Az oktatók a tananyagot diákba beágyazva ki tudják vetíteni a vászonra, ami megspórolja az esetleges táblára írásra fordítandó időt. A tantermek gépeihez állandó internetkapcsolat is tartozik. Óra közben, ha egy probléma megoldásához friss adatokra lenne szükség, pár kattintással szinte bármi szükséges elérhető a világhálón. Közgazdaságtani és pénzügyi feladatok megoldásához a MS Office Excel nevezetű program rengeteg függvényt tartalmaz, ami a papíron történő számolástól jóval gyorsabban megjeleníti a tudni kívánt megoldást. Ezzel látható, hogy az informatika felhasználásával rengeteg idő spórolható meg, ami nem jön rosszul a szűkös óraszámoknak köszönhetően. A taniroda teljes gépesítése is megtörtént. Próba adóbevallás készítéséhez, friss APEH adatok megtekintéséhez itt is jól jön az internetkapcsolat. Az óra keretein belül vezetett diákvállalat pénzügyeinek intézésére a Kontír 2000 nevű könyvelőprogramot használják a tanulók. A következő fejezet ezt a programot részletesen bemutatja. Mindezekon felül következzen a jövő közgazdaság oktatásának nagy ígérete, az úgynevezett Classmate PC. Kicsi mérete ellenére komplett operációs rendszer található rajta, teljesítménye optimális és a tárolókapacitása is megfelelő. Részletes bemutatásával és a benne rejlő lehetőségek vizsgálatával egy külön fejezetet fogunk rászánni.

4.2.1 A Kontír 2000

A program használata nem olyan régmúltra tekint vissza, 2008-ban vezették be a használatát. „Az Infotéka Kontír 2000 Pénzügyi Modul a vállalkozásoknál egyre gyakrabban felmerülő azonnali információigény kielégítését célozza meg. Az alkalmazás olyan előnyöket is biztosít a vállalkozás számára, mint a pénzügyi folyamatok közvetlen felügyeletét, döntés előkészítési és döntési lehetőségeket, folyamatos likviditás figyelmet, bevételek és kiadások tervezhetőségét. Ugyanakkor a könyvelés számára a feldolgozott és ellenőrzött adatok egyszerű felhasználását a könyvelés során, valamint kibővített ellenőrzési lehetőségeket. A szoftver ergonomiailag egyszerű felülete gyors adatfeldolgozást tesz lehetővé. Használata nem igényel különösebb szakmai képzettséget, segítségével a feldolgozandó pénzügyi bizonylatok egyszerűen rendezhetők, besorolhatók, rövid idő alatt rögzíthetők, valamint az így nyert adatokból azonnali, a valós állapotot tükröző kimutatások készíthetők.” ^[1]

^[1] <http://www.infoteka.hu/konyveles-penzugyi-modul-10-t.html>

„Lényeges kérdés, hogy hogyan lehet hasznosítani ezt és a hozzá hasonló alkalmazásokat az oktatás területén. A tanításban szerepet kell kapnia annak is, hogy a számviteli tudás mellett a programok használatával, felépítésével is megismerkedjenek a leendő szakemberek. Ezért javaslom ezt az egyszerű programot a fokozatosság jegyében, hiszen így jobban tudatosodnak az egyes szervezeti egységek működése során keletkező nyilvántartások készítéséhez, értékeléséhez szükséges ismeretek. A program alkalmas arra, hogy az oktatásban használt tankönyv segítségével a tanulók alkalmazni tudják a megfelelő helyzetekben a könyvelési tételeket.” [1]

Kezdeti lépésekben elsőként egy új céget kell létrehozni, ez a következő módon zajlik le. Az „Új cég” nevezetű menüpontban megadjuk a számunkra szimpatikus nevet, majd regisztráljuk azt a rendszerben. Az „Évnyitás” menüpontban megadjuk a könyvelési kívánt évet a program számára, ami létrehozza a könyvelés megkezdéséhez szükséges beállításokat. A cég tulajdonosa az első belépést követően megszabhatja a cégéhez kapcsolódó felhasználók jogkörét. Mindezek után be kell állítani, hogy melyik hónapokban kívánjuk a könyvelést végrehajtani. Az „Általános paraméterek” fül a könyveléshez szükséges főkönyvi számlaszámokat tartalmazza. Az alapbeállításoként a Pénzügyminisztérium által ajánlott számlatükör van beállítva, de kedvünk szerint módosíthatjuk a sajátunkra. Több céget is kezelhetünk a programba, de egyszerre csak egynek az adatállománya lehet megnyitva.

A „Törzsadatok” menüben rengeteg új beállítást tudunk megadni a könyvelés zökkenőmentességének érdekében. Elsőként az árfolyamok kerülnek terítékre. Itt megadhatjuk a munkánk elvégzéséhez szükséges deviza- és valutaárfolyamokat. Következő lépés a késedelmi kamat megadása. Erre akkor van szükség, ha kereskedelmi partnerünk határidőn túl teljesíti a fizetési kötelezettségeit. Az „ÁFA százalékok” menüben adhatjuk meg az általunk használt ÁFA kulcsokat. Alapbeállításoként több fajta kulcs is rendelkezésünkre áll, de bővíthetjük a mi cégünkre jellemző egyedi kulcsokkal is. Következő menüpont a számlatükörrel foglalkozik, Alapból tartalmaz egy cégek könyveléséhez használatos számlatükört, de a korábbi esetekhez hasonlóan ezt is kedvük szerint testre szabhatjuk. El kell döntenünk, hogy megelégszünk a főkönyvből nyerhető adatokkal, esetleg más módon kívánjuk rendezni a rögzített adatokat. A programban lehetséges a különböző szempontok szerinti gyűjtés: munkaszámlára, költséghelyre, költségviselőre. A „Befektetett eszközök” menüpontban hozhatjuk létre a cég által használt befektetett eszközök könyveléséhez

[1]

szükséges analitikákat. Itt megadhatjuk az eszköz nyitó értékét és megjegyzést is fűzhetünk hozzá. Értékcsökkenést nem tud kiszámolni a program, a felhasználónak saját kezűleg kell ezt megoldani. A „Partnerek” menüpontnál a partnereink adatait rögzíthetjük. Minden partnernél elég egyszer elvégezni ezt a feladatot, a későbbiekben könnyen kiválaszthatjuk őket a listából. A „Cégadat” menüpont a velünk kapcsolatban álló partnerek elérhetőségeink rögzítésére szolgál, csak kényelmi szerepe van. Az „Automata kontírkód” rész rendkívül megkönnyítheti a könyvelés folyamatát, mivel a leggyakrabban használt gazdasági eseményeket az kétbetűs rövid kódban adhatjuk meg. Külön füleken található a pénzeszközöket, folyószámlákat érintő könyvelési események, valamint a vegyes könyvelés beállításai.

A leggyakrabban használt műveleteket a hasonló nevű menüpontban gyűjtötte össze a program: könyvelés, folyószámla nyitás és számviteli nyitás/zárás. A könyvelés naplók használatával a kettős könyvvitel szabályai szerint történik. A program hatféle típusú naplót tartalmaz: pénztár, bank, vevő, szállító, vegyes, befektetett eszköz. A pénztárnaplóban azok a könyvelési tételek rögzítése történik, amely a pénztárt érinti, vagy olyan gazdasági esemény, melyek követel oldalán a pénztár számlaszáma található. Első lépésben a fiók típusát kell megadni, három fajta közül választhatunk:

- 1-fiók (alapbeállítás): mindennapi könyvelési tételek használatához szükséges
- 5-fiók: egyfajta emlékeztető, az itt rögzített adatok nem kerülnek be a főkönyvi számlára (adatok előrejelzésére használható)
- 6-fiók: más programokban keletkezett könyvelési adatok átvételét szolgálja

Következő lépésben megadjuk a pénztár számlaszámát, majd a könyvelt bizonylat dátumát. Az automata kontírkód mezőben a tétellel kapcsolatos gazdasági esemény kódját kell megadni. Ezt követi az ÁFA főkönyvi számlaszám rögzítése. Egy hosszú listából választhatjuk ki az éppen szükséges ÁFA típust. A következő mezőben begépelhetjük a teljesítés dátumát, majd a korábban említett munkaszámra, költséghelyre és költségviselőre jellemző adatok megadása következik. Megadásuk csak akkor szükséges, ha korábban beállítottuk ezt a lehetőséget. A bizonylatszám és pénztárbizonylat mezők kitöltése után a

partner mező következik. Itt kell kiválasztani azt a partnert, akitől a bizonylatot kaptuk esetleg a számlát neki állítjuk ki. Végül megadhatjuk a bizonylathoz tartozó bruttó értéket és a hozzá kapcsolódó ÁFA kulcsot. A „Tárol” gomb segítségével rögzíthetjük a bizonylatot, amely a képernyő alján egy sor formájában jelenik meg. Ezt a sort módosíthatjuk, ellenőrizhetjük, és ha minden rendben van, akkor elkönyveljük a tételeket.

A többi napló felépítése megegyezik az előbb leírtakkal, csak néhány pontban térnek el attól. A bank naplóban számlaszámként egy bank számlaszámot kell megadni. A vevő naplóba a vevőkkel kapcsolatos tranzakciók kerülnek be. Itt nem szükséges rögzített ellenszámlaszám megadása, hiszen vevői számlaszámból sokféle létezhet. A szállító napló a szállítói tranzakciókat tartalmazza, hasonlóan a vevőnél, de itt szállítói számlaszámot kell használni. A vegyes naplónál bármilyen tételt könyvelhetünk. Nem kell megadni rögzített ellenszámlát és itt lehetséges az ÁFA lekönyvelése rögzített alap nélkül. Az utolsó napló a befektetett eszközökről szól. Itt könyvelhetjük a cég tulajdonában lévő eszközeinek értékváltozását. Előbb említettük, hogy a program nem tud értékcsökkenést számolni, így tehát csak a vonatkozó mozgásnemek (aktiválás, kivezetés) számított értékeinek könyvelésére van mód. A program első használatakor szükséges a folyószámla tételek rögzítése, hogy használhassuk azokat, valamint a hozzájuk tartozó pénzügyi műveleteket nyilvántartsuk. A „Számvitel nyitás, zárás” menüpontban lehet elvégezni az évvárás vagy évnnyitás feladatát. egyszerre több évet is megnyithatunk, lehetőség van a párhuzamos könyvelésükre. A menüben név ablak közül lehet választani: számviteli évnnyitás, számviteli évvárás valamint az utolsó kettő a nyitások és a zárások törlésére szolgál. Évnnyitás vagy évvárás esetén meg kell adni a megnyitni vagy lezárni kívánt évet, a nyitómérleg és zárómérleg számlát, valamint az előző év eredményszámláját is. Törlésnél elegendő megadni a feleslegessé vált évet, majd a Törlés gombra kattintani.

A programban lehetséges sokféle lista előállítás. A hagyományos kimutatások mellett rengeteg egyéb listafajta található meg, sőt egyéni lista előállítására is megvan a lehetőségünk. A továbbiakban néhány fontosabb listatípus bemutatása következik. Kezdeként a leggyakrabban használt fajta, a részletes főkönyvi kivonat. A főkönyvi számok egyenlegét képes havi bontásban is megmutatni, ami jelentősen könnyíti a felhasználók munkáját. A főkönyvi kivonat létrehozásához elsőként meg kell adni a kívánt évet, majd kiválasztani, hogy havi vagy napi listát szeretnénk előállítani. Ezt követi a kezdő és befejező

dátum megadása. A listázni kívánt számlaszámok beírása után lehetőség van még pár opció bekapcsolására. Kérhetünk számlaosztályonkénti összegzést, havi részletezést, valamint hogy csak az egyenleggel rendelkező számlaszámokat jelenítse meg nekünk a program. A szükséges beállítások elvégzése után a „Lista” gombra kell kattintani, és el is készültünk a feladattal. Következő fontosabb lista a főkönyvi kárton. Ebben azon gazdasági események lesznek megjelenítve, amelyek az adott főkönyvi számlára lettek lekönyvelve. Elkészítésének módja szinte megegyezik a részletes főkönyvi kivonataéval, néhány eltérő lehetőség beállítása található csupán. Megadhatjuk, hogy minden főkönyvi számot kilistázzon, vagy csak azokat, amelyekben végbement valamilyen gazdasági esemény. Továbbá beállítható, hogy a pénztár bizonylatszámot és bizonylat azonosítót is tartalmazzon a lista. Következő listázási lehetőség a folyószámlákhoz kapcsolódik. Itt is meg kell adni az évet, majd hogy miként csoportosítsa a listát (partnerenként, bizonylatszám szerint, stb.). Ezt követően a partnerekre vonatkozó beállításokat hajthatjuk végre: a vevők vagy a szállítók jelenjenek meg, a külföldi/belföldi partnerek szűrésé és végül az összes vagy csak a kijelölt partnerek jelenjenek meg. Megadható, hogy a számlák közül melyek kerüljenek a listára: az összes, a rendezett vagy a rendezetlen számlák. Végezetül a lista típusát és formátumát kell beállítani. A „Számlatükör” menüpontban lehetőségünk van a főkönyvi számlatükör listázására. Hasonlóan az előzőekhez megadjuk a listázandó évet, a főkönyvi szám intervallumot, a lista nyelvét és típusát és végül a „Lista” gombbal kérhetjük le a főkönyvi számlatükört.

4.2.2 A Classmate PC

A Calssmate Pc (korábbi nevén Eduwise) kifejlesztésével az Intel azon célját valósította meg, hogy belépjen az alacsony árkategóriájú gyermekeknek szánt személyi számítógépek piacára, ezáltal konkurenciát biztosítva a fejlődő országoknak szánt, „százdolláros” néven ismert XO számára. A cég meg kívánta teremteni a lehetőséget, hogy az adott országokban kormányzati szerepvállalással, esetleg nemzetközi összefogással minél több gyerekhez jusson el a digitális oktatás által nyújtott előnyök. Az alapvető fejlesztési szempontok világosak voltak: legyen könnyű, legyen kis méretű és a hagyományos notebookokhoz képest masszívabb szerkezete legyen.

Az első változat 2006-ban jelent meg és az alábbi paraméterekkel rendelkezett:

- 245 x 196 x 44 nagyságú méret
- Intel Celeron M 900 MHz processzor
- 7” -es kijelző
- 256 MB DDR2 RAM
- 1 vagy 2 GB nagyságú flash memória
- 10/100M Ethernet csatlakozó
- Realtek WLAN 802.11b/g
- Intel GMS915 integrált grafikus chip
- beépített mikrofon és sztereó hangszóró
- vízálló billentyűzet
- kör alakú érintőfelület (2 gombbal)
- erőforrás: 4 vagy 6 cellás Li-ion akkumulátor (2,5 – 4 óra működési idővel)

Operációs rendszerként a szintjére karcsúsított ^[1] Windows XP-t használta, de lehetett Linuxszal rendelkező gépeket is rendelni.

2008-ban a „Sanghajban zajló Intel Developer Forum alkalmából bemutatták a Classmate PC második generációját”. Az újítások ismertetése mellett az Intel örömmel fejezte ki, hogy programjához (Intel World Ahead) már több mint 80 cég és szervezet csatlakozott, többek között hardvergyártók és szoftverfejlesztők. Az elődjéhez viszonyítva az új Classmate PC a következő fejlesztéseket tartalmazta: 9” nagyságú kijelző, 512 Mb-ot DDR2 RAM, 30 Gb-ot kapacitású merevlemez, beépített webkamera. A géphez készített oktatási segédanyagok immár nyolc nyelven voltak elérhetőek a felhasználók számára.

A típus harmadik generációja 2009. elején került forgalomba, szintén jelentős változásokkal felvértezve. A processzorként immár az 1.6 GHz-es órajelű Intel Atom

^[1] <http://www.origo.hu/techbazis/szamitogep/20080206-laptop-tanulnak-a-jozsefvarosban.html>

funkcionált benne. Nagy újdonság volt a 180 fokban mozgatható, érintőképernyős kijelző. A memória 1 vagy 2 Gb-ot RAM-mal rendelkezett, és a merevlemez kapacitását is kitölték 60 Gb-ot. A teljes értékű Win XP operációs rendszerek kezelésére is képessé tették, mellette természetesen megmaradt a Linux választhatósága is.

Magyarország a közép-európai régióban elsőként 2007-ben aláírt egy szándéknyilatkozatot, amelyben vállalta az Intel World Ahead program bizonyos módszereit bevezetnie a hazai alap- és középfokú oktatásban. „A megállapodás három programot érintett: az Intel Teach tanárképző projektet, amely a pedagógusokat segíti abban, hogy megértsék, mikor, miként és hol használhatják fel a technológiai eszközöket az osztályterekben; az Intel Classmate PC programot, egy olyan iskolai számítógép bevezetését, amelyet kifejezetten a diákok igényeihez szabtak, valamint az Intel School Learning and Teaching technológiát, ami egy online oktatási erőforrásnak feleltethető meg.”^[1] Ezen programok eredményeit és tapasztalatait 2009 márciusában hozták nyilvánosságra a sajtó számára. A tájékoztatón a következő információkat tudták meg a egybegyűltek:

- a honosított hardver és szoftvercsomagok elkészültek
- a programban résztvevő tanárok felkészítése sikeres volt
- a tanárok és a diákok hozzáállása a tanuláshoz „gyökeresen” megváltozott
- a gyerekek körében tapasztalható nagymértékű lelkesedés

Az Intel állásfoglalása szerint a Classmate PC-k a hazai oktatási reform szerves részét képezhetnék. Segítségével emelhető lenne az oktatás színvonala, valamint a műszaki szakemberek hiányára is megoldást jelenthetne. Az Intel helyben akarja a notebookok gyártását megoldani, tehát a munkaerőpiacra is pozitív hatást gyakorolna.

A program kritikusai szerint az Intel a marketingkampányával csupán minél nagyobb piaci részesedést kíván magának szerezni. A politikusok szerint a cég „megveszi a kormányt”, hogy egyedüli szereplőként vegyen részt az oktatásban. Pedagógusok is kifejezték az aggodalmaikat. Szerintük a számítógép nagyarányú elterjedése a kézírás rovására menne, többen a diákok szemének egészségkárosodása miatt fejezték ki aggodalmaikat. Más

[1]

vélemények szerint a gyerekeknek nem notebookokra van szükségük a szegényebb régiókban, hanem fedélre a fejük fölé és egészségügyi ellátásokra. Ezekre reagálva az Intel a rövid távú gondolkodás és szakmai szempontok háttérbe szorításának veszélyeire hívta fel a figyelmet.

[1]

A felbukkanó negatív véleményekkel ellenére 2009 nyarán az Intel és a hazai gyártással megbízott Albacomp közös nyilatkozatot adott ki. Ebben bejelentették, hogy a 2009-es tanévben országszerte több mint 100 intézményben kerül bevezetésre a Classmate PC. Közép-Kelet Európában nálunk került bevezetésre az Intel által kifejlesztett oktatási módszerek. Az iskolákba honosított tanulói laptopok ^[2] kerültek. Magyar nyelvű a billentyűzet, az oktatást elősegítő szoftverek, valamint a telepítési segédletek. A tanárok felkészültségét az Intel által összeállított tananyag segíti elő.

2009 nyara óta tehát az Albacomp végzi el a Classmate PC-k forgalmazását. Kínálatukban háromféle variáció található meg a második generációs típusokból, tehát a leendő vásárló a saját igényeinek megfelelően tud döntést hozni a kiválasztás előtt. A notebookok tulajdonságai nagyrészt megegyezők, memória, merevlemez és akkumulátor eltérések lehetnek köztük. Az alapmodellre a következő paraméterek jellemzők:

Albacomp Activa-Standard Classmate PC

- processzor: Intel Atom N270 1.6GHz
- chipkészlet: Intel 945GSE + ICH7-M
- kijelző: 8.9" LCD
- memória: 512MB memória
- tárhely: 8GB Solid State Disk
- kamera: Beépített 0,3 megapixeles webkamera
- kommunikáció: Wireless LAN 802.11 b/g
- kártyaolvasó: 4-in-1

[1] http://itcafe.hu/cikk/intel_classmate_pc_oktatas/a_cikk_folytatodik_kulfoldi_peldak.html

[2] http://itcafe.hu/hir/intel_classmate_pc_magyarorszagon_100_iskolaban_sz.html

- biztonság: TPM chip
- kialakítás: cseppálló billentyűzet, erősített ház
- akkumulátor: 4 cellás, 4400mAh
- súly: 1.49kg
- operációs rendszer: Microsoft Windows XP Home operációs rendszer
- garancia: 1 év szerviz garancia

A második árkategóriába tartozó modell 1 GB memóriával rendelkezik, a merevlemez kapacitása 16 GB. A legdrágább Classmate PC szintén 1 GB memóriát tartalmaz, a benne lévő HDD viszont már 30 GB-os SATA, az akkumulátora 6 cellás 6600mAh. A kis számítógépekhez egy 33 darabos (32 darab diákgép és egy tanári) töltőkocsi is rendelhető. Segítségével megoldódik a berendezések praktikus tárolása, és az akkumulátorok feltöltését egyszerre meg lehet oldani. A kocsi kerekkel van felszerelve, ami megkönnyíti a tantermekbe való eljuttatását. Ezen felül zárható ajtóval rendelkezik, ami meggátolja az illetéktelen személyek hozzáférését.

A Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola a kezdetektől fogva figyelemmel kísérte a project alakulását és kíváncsian várta a fejleményeket. A 2009 tavaszán bejelentett pozitív tapasztalatok arra ösztönözték az iskola vezetését, hogy más intézményekhez hasonlóan bevezessék ezt az ígéretes rendszert az iskolai oktatás mindennapjaiba. Ugyanazon év nyarán megtörtént a 33 darab Classmate PC és egy töltőkocsi beszerzése. A tanárok nagy érdeklődéssel kezdték megismerni az új rendszert, még a becsengetés előtt. A pedagógusok felkészítése eredményesen zárult, lelkesen tekintettek az új tanév kezdetére. Kezdetben a diákok csodálkozva fogadták az őket fogadó új technikai eszközöket, de hamar megszerették őket. A tanárok is pozitív véleménnyel voltak róluk, mivel teljesen fellendítették az órák tanítási hangulatát. A tanulók sokkal lelkesebben oldották meg a notebookokon kapott feladataikat, mint a hagyományos oktatási keretek között tartott tanórákon. Jelenleg matematika és közgazdaságtan tárgyak tanítására használják a Classmate PC-t az intézet falain belül, de újabb módokat keresnek a felhasználási lehetőségeire.

A Classmate PC-n használt programoknak köszönhetően megvalósult az interaktív óra fogalma a Bethlenben is, ahol a diákok is aktív formálói lehetnek az órának. A tanár és a diák gépeken az E-Learning nevezetű rendszer segíti elő az interaktivitást, persze eltérő felhasználási lehetőséggel. A tanár gépe folyamatos kapcsolatban van az összes többivel a vezeték nélküli hálózatnak köszönhetően, így szemmel tarthatja a diákok munkáját a saját gépén keresztül és lehetősége van a távoli beállítások alkalmazására is (felbontás, megjelenítés, stb.). Megoldható az is, hogy a pedagógus az általa elkészített segédanyagokat, szemléltető eszközöket megjelenítse az összes órán részt vevő diák számára. Ha van kivetítő a teremben, az órai vagy házi feladatok megoldása bármelyik tanuló gépéről pár pillanat alatt megjeleníthető a teremben lévő kivetítő vásznon. Az órai feladatok kiosztása személyenként és csoportonként is megtörténhet. A tanulók az órai feladatokhoz szükséges információkat az internetről könnyedén megszerezhetik. A rendszerbe épített tartalomszűrő biztosítja az ellenőrzött szoftverek használatát és a megbízható internet tartalmak megtekintését. A csoportmunka keretében mindenki írásban kommunikálhat a csoporttársaival, valamint a tanárral. A megoldásokat elküldhetik a tanár számára, aki a kiértékelését visszaküldheti nekik. A számonkérés lebonyolítása is megoldható a Classmate PC-k segítségével (teszt és esszé jellegű feladatok), de ez a módszer még nem került bevezetésre az iskolában.

5. Végszó

A szakdolgozatunk végén néhány szóban összefoglalnánk az eddig leírtakat. A Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola bemutatásával viszonylag pontos képet adtunk az intézményben zajló jelenlegi közgazdaságtan oktatásáról. Mint kiderült, a tárgy tanítását nagy szakképzettséggel rendelkező pedagógusok végzik, akik a legnehezebb körülmények között is megállták a helyüket. A tanítási struktúra véleményünk szerint a fokozatosság elvét követve, használható tudással ruházza fel az intézményben tanulókat. A 9. és 10. évfolyam alapozó tantárgyai megfelelő alapképzést nyújtanak a következő két év tantárgyainak a minél könnyebb elsajátításához. A 11. és 12. osztályban tanult mikroökonómia, makroökonómia tudásanyagának elsajátítása az egyetemi évekre készíti fel a diákokat, véleményünk szerint kifogástalan módon. Az üzleti gazdaságtan és a taniroda együttese a pénzügyi ismeretek magas szintű elsajátítását vonja maga után.

A közgazdaság oktatásának informatikai támogatottsága véleményünk szerint még a kezdeti lépéseket teszi meg az intézményben. A projektorok megszorodása, az iskolai hálózat kialakítása és végül az internethasználat jelentős szerepet vállal az oktatás kíségítésében, de sok lehetőség még kiaknázatlan.

A jövőt kétségkívíl a Classmate PC jelenti a közgazdaságtan oktatásában, megjelenésével a tanítás új arcát ismerhettük meg benne. Nagyfokú interaktivitása képossé teszi az unalmasabb, nehezebben emészthető tananyagok könnyebb feldolgozását. A tanárok és a diákok is szeretik, valószínűleg a következő évek meghatározó oktatási eszközévé nővi ki magát. Ebben viszont megakadályozhatja a szűk iskolai költségvetés, így szükség van jelentős támogatási források felkutatására.

Irodalomjegyzék

Könyvek:

- Bancsi Erzsébet: Bethlen Gábor Közgazdasági és Postaforgalmi Szakközépiskola Jubileumi Évkönyve (2002)
- Bancsi Erzsébet: Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola Jubileumi Évkönyve (2007)
- Nagy Árpádné-Petrik Krisztina: Gazdasági és jogi környezetünk I. (2007), Műszaki Kiadó, második kiadás
- Nagy Árpádné-Petrik Krisztina: Gazdasági és jogi környezetünk II: (2007), Műszaki Kiadó
- Gacsályi István- Meyer Dietmar- Mész József-Simonits Zsuzsa: Közgazdaságtan II – Makroökonómia (2004), Nemzeti Tankönyvkiadó
- Kopányi Mihály- Petró Katalin- Vági Márton: Közgazdaságtan I.- Mikroökonómia (2002), Nemzeti Tankönyvkiadó
- Üzleti Gazdaságtan I. 3.1. modul Bevezetés a számviteli ismeretekbe: Grósz Györgyné (2002), NOVOPRINT, második, javított kiadás
- Üzleti Gazdaságtan I. 3.2. modul Az üzleti gazdaságtan pénzügyi alapjai: Békésiné Vertig Erzsébet (2002), NOVOPRINT, második, javított kiadás
- Üzleti Gazdaságtan I. 3.3. modul Az üzleti gazdaságtan statisztikai alapjai: Pál Zoltánné (2002), NOVOPRINT, második, javított kiadás
- Üzleti Gazdaságtan I. 4. modul A vásárolt készletek a gazdálkodásban: Joanovicsné Kerekes Mária (2002), NOVOPRINT, második, javított kiadás
- Üzleti Gazdaságtan I. 5. modul A vállalkozások humán erőforrás (munkaerő) és jövedelemgazdálkodása: Almássy Lászlóné (2002), NOVOPRINT, második, javított kiadás

- Üzleti Gazdaságtan I. 6. modul A befektetés: Pál Zoltánné (2002), NOVOPRINT, második, javított kiadás
- Üzleti Gazdaságtan II. 1. modul A gazdálkodás feltételeinek rendszerezése Esettanulmány és munkagyakorlat: Joanovicsné Kerekes Mária (2002), NOVOPRINT, második, javított kiadás
- Üzleti Gazdaságtan II. 2. modul A vállalkozások tevékenységének költségei és az értékesítés: Joanovicsné Kerekes Mária- Pál Zoltánné (2002), NOVOPRINT, második, javított kiadás
- Üzleti Gazdaságtan II. 4. modul Pénzügyi- és hitelműveletek: Grósz Györgyné (2002), NOVOPRINT, második, javított kiadás
- Üzleti Gazdaságtan II. 5. modul A zárás, az éves beszámoló: Grósz Györgyné (2002), NOVOPRINT, második, javított kiadás

Internetes adatgyűjtés:

- <http://www.origo.hu/techbazis/szamitogep/20080206-laptoppal-tanulnak-a-jozsefvarosban.html>
- <http://classmatepc.albacomp.hu/index.html>
- http://itcafe.hu/cikk/intel_classmate_pc_oktatas/az_intel_classmate_pc_az_oktatasban.html
- http://itcafe.hu/hir/intel_classmate_pc_magyarorszagon_100_iskolaban_sz.html
- http://prohardver.hu/hir/bemutattak_a_classmate_pc_masodik_generaci_ojat.html
- http://en.wikipedia.org/wiki/Classmate_PC
- <http://www.bethlen-debr.sulinet.hu/>
- <http://www.infoteka.hu/index.php?action=14&pid=21>

- <http://index.hu/tech/hardver/c64071227/>
- http://teamlabor.inf.elte.hu/_teamfiles/orak/2000/nyul/kontirtxt.html
- <http://www.abax.hu/inlap/t/cikk/inftori.htm>
- <http://index.hu/tech/hardver/c64071227/>
- http://hu.wikipedia.org/wiki/IBM-kompatibilis_PC
- http://www.machines.hu/adatok/4generacio/86_88/8086_88.htm
- <http://www.tferi.hu/konyv5/fej19i.htm>
- <http://www.tferi.hu/konyv5/FEJ18.html>
- <http://index.hu/tech/hardver/c64071227/>
- <http://www.infoteka.hu/konyveles-penzugyi-modul-10-t.html>